

Biblioteca Centrală
Regională
Hunedoara-Deva

Veac nou

ORGAN AL CONSILIULUI GENERAL A. R. L. U. S.

ȚELUL SUPREM — BUNĂSTAREA POPORULUI

Oamenii muncii de pe întreg cuprinsul patriei au luat cunoștință cu vie bucurie și adâncă satisfacție de ansamblul măsurilor prevăzute de Plenara C.C. al P.M.R. din 13-14 iulie a.c., cu privire la ridicarea nivelului de trai pe o nouă treaptă, superioară. Satisfacția și bucuria oamenilor muncii reflectă deplina aprobare a politicii partidului, îndreptată spre un singur țel — asigurarea unui trai fericit pentru întregul popor muncitor.

În toate sectoarele de activitate, n-au fost precupețite eforturile pentru a da viață directivelor Congresului al II-lea al P.M.R., care a trasat un vast plan de acțiune pentru dezvoltarea economiei naționale și pentru creșterea rapidă a forțelor de producție. La Congresul al II-lea, partidul a subliniat din nou necesitatea continuării politicii de industrializare socialistă a țării, ca singura cale posibilă spre îmbunătățirea continuă și sistematică a nivelului de trai material și cultural al oamenilor muncii. „De fiecare dată când are loc o nouă îmbunătățire a vieții noastre — a spus muncitorul Jordan Croitoru de la uzinele „Clement Gotwald” într-o discuție cu tovarășii săi de muncă privitoare la documentele ultimei Plenare a C.C. al P.M.R. — simți că e vorba nu de un fapt oarecare, izolat, ci de continuarea firească a unor măsuri care-și au izvorul în politica partidului de industrializare a țării”. Într-adevăr, fiecare om al muncii își dă seama limpede de imensa însemnătate a învățăturii leniniste privitoare la necesitatea îndeplinirii consecvente a politicii de industrializare socialistă a țării.

Considerând politica partidului drept farul călăuzitor al întregii lor activități, oamenii muncii au reușit să obțină noi și însemnate succese după Congresul al II-lea. Producția globală industrială în 1959 a crescut cu 45 la sută față de anul 1955; cantitatea de bunuri produsă de industrie într-un singur trimestru al anului 1959 este mai mare decât producția obținută în întreg anul 1938. Productivitatea muncii a crescut între 1955-1959 cu 31 la sută, iar prețul de cost s-a redus cu 12 la sută în perioada 1956-1959.

Însemnate succese au fost obținute și în dezvoltarea agriculturii, unde sectorul socialist cuprinde astăzi 67 la sută din suprafața arabilă a țării și 2.500.000 de familii.

Colorarul firesc al realizării sarcinilor trasate de Congresul al II-lea al P.M.R. îl constituie măsurile sistematice pentru creșterea nivelului de trai. După Congres, în anul 1956, au fost îmbunătățite salariile unor categorii de muncitori, ale cadrelor didactice din învățământul elementar și mediu, ale unor lucrători din aparatul de stat. Plenara din decembrie 1956 a Comitetului Central a hotărât sporirea câștigului tuturor categoriilor de muncitori, prin îmbunătățirea sistemului de salarizare și normare a muncii. Astfel, salariul mediu al muncitorilor a crescut cu 18 la sută. În total, veniturile bănești ale oamenilor muncii au crescut, între anii 1955-1958 cu suma globală de peste 5,7 miliarde lei. Un nou spor în valoare de 1,6 miliarde de lei s-a adăugat veniturilor bănești ale salariaților, datorită alocațiilor de stat pentru copii și aproape 1,1 miliarde lei, prin mărirea pensiilor mici.

Datorită desființării cotelor la ma-

ritatea produselor agricole, veniturile țărănimii au înregistrat un spor însemnat; țărănimia a primit numai în 1958, prin vânzarea către stat a produselor agricole, peste 8 miliarde lei, cu 2,2 miliarde lei mai mult decât în 1955. La toate acestea se adaugă cheltuielile social-culturale ale statului, care se ridică, pentru fiecare familie de muncitor, la 3.000 de lei anual; o importanță deosebită pentru nivelul de trai al oamenilor muncii are construcția de locuințe, pentru care s-a alocat 1 miliard de lei numai în 1959.

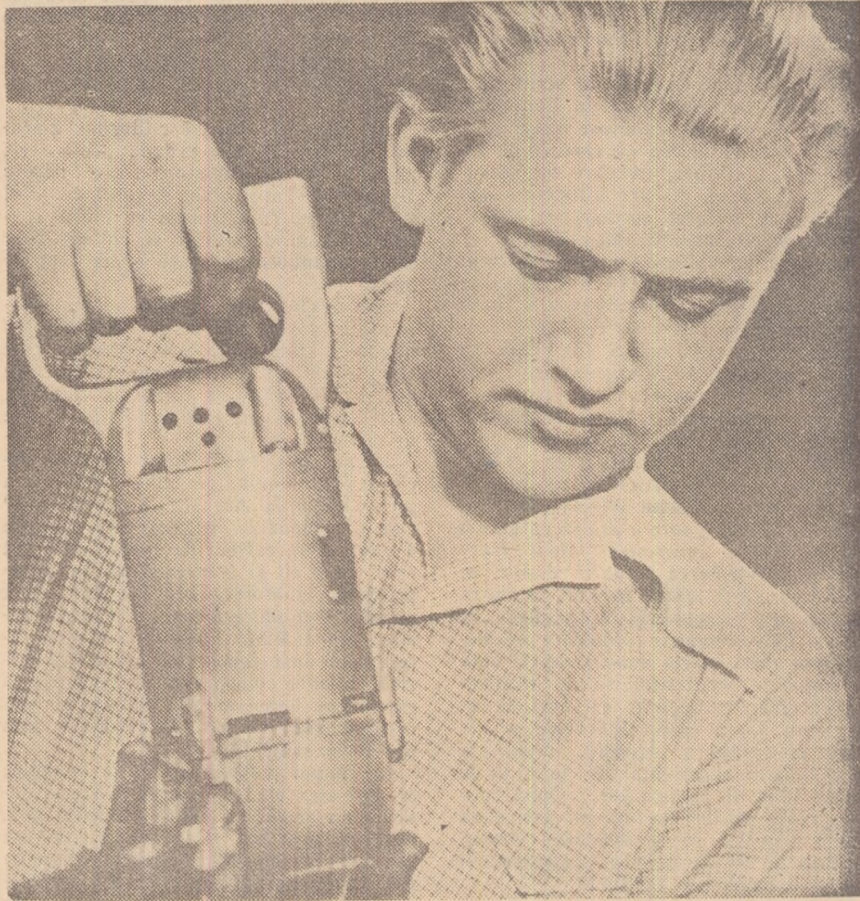
Noile măsuri propuse de Plenara Comitetului Central din 13-14 iulie a.c., constituie un pas înainte pe calea creșterii neconținute a bunăstării oamenilor muncii. Ansamblul propunerilor are în vedere în primul rând ridicarea nivelului de viață al clasei muncitoare, care, așa cum a arătat tovarășul Gheorghe Gheorghiu-Dej în raportul la plenară, „a purtat în mod eroic greul anilor de muncă încordată pentru refacerea și dezvoltarea economiei naționale, îndeplinindu-și misiunea istorică de a organiza și conduce poporul muncitor în opera de transformare socialistă a societății”. Sporul mediu de salariu pentru muncitori va fi de 10 la sută, iar prin scutirea completă de impozite a salariilor pînă la 500 lei lunar și reducerea impozitelor la salariile între 500 și 1500 lei lunar, acest spor se va ridica la 14 la sută.

Grija partidului pentru viața intelectualității devotate poporului se vedește în creșterea substanțială a salariului cadrelor didactice din învățământul elementar și mediu cu 24 la sută, în medie. Vor crește de asemenea salariile ofițerilor, subofițerilor și personalului civil din Ministerul Forțelor Armate, din Ministerul Afacerilor Interne, ale personalului din comerțul socialist; sporul pentru pensiile de toate categoriile este cuprins între 41 și 63 la sută.

Se va efectua o reducere a prețurilor de vânzare la peste 2600 de sortimente industriale și alimentare, precum și corelarea mai justă și rentabilizarea prețurilor de vânzare la unele produse.

Ca urmare a acestui ansamblu de măsuri, sporul net al veniturilor oamenilor muncii va fi de peste 4,7 miliarde de lei pe an. În adunări, convorbiri și în scrisori adresate presei, oamenii muncii își exprimă entuziasmul pentru noile măsuri de îmbunătățire a nivelului de trai. Aceste victorii, indestructibil legate de întreaga operă de industrializare socialistă, au devenit posibile și datorită sprijinului larg al Uniunii Sovietice, care acordă un ajutor frățesc poporului nostru în opera de construire a socialismului.

Sub conducerea Partidului Muncitoresc Român, poporul nostru pășește înainte pe drumul luminos al socialismului. Noile măsuri pentru ridicarea nivelului de trai constituie un îmbold puternic pentru desfășurarea tot mai largă a muncii de edificare a societății socialiste. În cinstea zilei de 23 August, din toate colțurile țării răsună angajamentele hotărâte pentru realizarea unor indici tot mai înalți în ridicarea productivității muncii, reducerii prețului de cost și realizării de economii, pentru îndeplinirea mărețelor sarcini trasate de partid.

Generația septenalului...

CUVÎNTUL PARTIDULUI

Strâns unit în jurul Partidului Muncitoresc Român, al Comitetului său Central, poporul român, însuflețit de perspectiva luminoasă a terminării în linii mari a construcției socialiste și a trecerii la desăvârșirea construirii socialismului, se pregătește să împlinească ziua de 23 August, sărbătoarea eliberării.

În preajma marii sărbători, poporul nostru face bilanțul marilor victorii obținute în cei 15 ani care s-au scurs de la eliberare, își reafirmă hotărârea de a lupta pentru îndeplinirea sarcinilor ce-i stau în față în actuala etapă a construcției socialiste. Toate acestea își găsesc expresie în chemările Comitetului Central al Partidului Muncitoresc Român cu prilejul celei de a XV-a aniversări a eliberării patriei de sub jugul fascist.

Ziua de 23 August este cea mai mare sărbătoare națională a poporului român. În această zi, forțele patriotice populare, sub conducerea Partidului Comunist Român, au îndeplinit însurecția armată și au doborât dictatura militară fascistă. Vesnicie vie va rămâne în inima poporului nostru recunoștința fierbinte față de luptătorii forțelor patriotice populare, față de vitejii ostași români și sovietici care și-au vărsat sîngele pentru eliberarea României. Aceste nobile simțăminte ale întregului nostru popor sînt redată în chemările partidului:

Cinste și glorie forțelor patriotice populare, care sub conducerea Partidului Comunist Român au îndeplinit însurecția armată și au doborât dictatura militară fascistă!

Slavă Armatei Sovietice Eliberatoare, soldaților, ofițerilor și generalilor ei care și-au vărsat sîngele pentru eliberarea țării noastre de sub jugul fascist!

Glorie soldaților, ofițerilor și generalilor Armatei Române, care au luptat umăr la umăr cu vitejii ostași sovietici pentru zdrobirea hitlerismului, pentru eliberarea patriei noastre!

Mărețele succese pe care le trecem în revistă cu prilejul lui 23 August sînt legate în mod indisolubil de faptul că Republica Populară Română se dezvoltă azi

ca un stat liber, în cadrul marii familii a popoarelor din țările socialiste. Dînd glas simțămintelor întregului nostru popor, chemările C.C. al P.M.R. proclamă:

Salut fierbinte și urări de noi victorii glorioase popor sovietic în opera măreață de construire a comunismului! Caldă recunoștință Uniunii Sovietice: pentru ajutorul internaționalist frățesc ce-l acordă țării noastre în construirea socialismului!

Trăiască și să se întărească în veci prietenia indestructibilă și colaborarea frățescă între poporul român și popoarele Uniunii Sovietice!

Totodată sînt adresate calde cuvinte de salut celorlalte țări socialiste frățesti din Europa și Asia, care fac parte din invincibilul lagăr al păcii și socialismului.

Chemările C.C. al P.M.R. sînt un înlăcărat îndemn adresat oamenilor muncii de a munci cu avînt pentru îndeplinirea sarcinilor trasate de Plenara C.C. din iulie 1959, de a dobîndi noi realizări în construcția socialistă a patriei și în ridicarea nivelului de trai.

Oameni ai muncii! Măsurile adoptate de recenta plenară a Comitetului Central al Partidului Muncitoresc Român cu privire la noua ridicare a nivelului de trai al poporului sînt rodul muncii voastre eroice pentru construirea socialismului. Înainte pe drumul dezvoltării economiei naționale și al creșterii bunăstării poporului muncitor!

Munciiți cu avînt pentru îndeplinirea și depășirea sarcinilor puse de plenară! Luptați pentru sporirea conștinuă a productivității muncii, reducerea prețului de cost și îmbunătățirea calității produselor! Introduceți pe scară largă și folosiți tehnica avansată!

Sub conducerea încercată a Partidului Muncitoresc Român, organizatorul și inspiratorul tuturor victoriilor noastre, sub steagul biruitor al marxism-leninismului, poporul nostru este ferm hotărît să pășească mereu înainte, plin de o nealătută încredere în viața nouă, în viitorul său luminos.

Cei care iubesc cartea...

Se știe: cartea este unul dintre atributele caracteristice ale vieții sovietice. De aceea, cu toate că despre infinitele ei aventuri de-a lungul continentului U.R.S.S. se scrie de multa vreme, subiectul pare a rămâne totuși mereu proaspăt.

Așa se face că zilele acestea am avut prilejul să aflăm încă un capitol din nesfârșita și pasionanta cariera a cărții în Uniunea Sovietică. Dar să începem cu începutul:

Înca la primul Congres al scriitorilor din Federația rusa, ținut în decembrie 1958, L. S. Sobolev enunțase ideea de a se crea o rețea deasupra de cercuri de iubitori de literatură, în care să se citească și să se discute ultimele cărți. Delegații la congres au aprobat atunci în unanimitate această inițiativă.

La puțin timp după congres, la Uniunea Scriitorilor din R.S.F.S.R. au început să sosească nenumărate scrisori care vesteau ca într-o serie de întreprinderi, colhozuri și biblioteci din Federația Rusă începuseră să ia naștere asemenea grupuri de propagare a literaturii.

Acum, conștiința Uniunii Scriitorilor din R.S.F.S.R. a dezbătut măsurile care trebuie luate pentru dezvoltarea rețelei de cercuri ale iubitorilor de lectură. Și de data asta, raportul a fost ținut tot de L. S. Sobolev, care a aratat ca aceste cercuri pot să contribuie într-o mare măsură la formarea simțului estetic al cititorilor, să-și aducă aportul la opera de educare comunistă a omului. În același timp, cercurile iubitorilor de lectură pot oferi foarte bune prilejuri care să îngăduie scriitorilor să se întâlnească cu critici inteligenți, exigenți, ce iubesc din toată inima literatura și ale căror observații și sugestii, întemeiate pe o bogată experiență de viață, să le fie de folos în munca lor. După cum este foarte posibil ca într-un asemenea mediu propice să se formeze viitorii scriitori și critici, care să îngroașe azi rindurile oamenilor de litere.

Pentru toate aceste motive, biroul conducerii Uniunii Scriitorilor din R.S.F.S.R. s-a pronunțat pentru extinderea cercurilor iubitorilor de lectură, în așa fel ca în toamna aceasta să existe o rețea largă de cercuri care pînă la sfîrșitul anului să discute cele mai noi lucrări ale scriitorilor sovietici.

G. Filippovski: Ilustrație pentru romanul „Orașe și ani” de K. Fedin.

Literatura moldovenească

Intr-un articol intitulat „Ziua de mîine a literaturii moldovenești” publicat în „Literaturnaia gazeta”, L. Aninski citează câteva date sugestive despre noile forțe care s-au adăugat în ultimul timp scriitorilor din R.S.S. Moldovenească.

Nume ca G. Vieru, V. Teleucă, Arh. Cibotaru, E. Loteanu, P. Cherare, I. Bolduma, R. Lungu, V. Vasilache, R. Suveica, H. Corbu, P. Boțu, încep astăzi să fie cunoscute pe tot întinsul republicii și chiar peste hotarele ei. Cei mai viștrici dintre ei n-au mai mult de treizeci de ani, iar cei mai tineri abia au pășit în cea de-a douăzecea vară. Anul trecut, operele tinerilor scriitori moldoveni au fost tipărite într-un tiraj de peste 30.000 de exemplare; anul acesta ele vor atinge un tiraj de circa 100.000 de exemplare.

Tema preferată a celor mai mulți dintre ei este satul moldovenesc, cu oamenii, peisajele și prefacerile lui revoluționare.

BIREAVARI

Prima simfonie

Primul pas, prima simfonie... Să semnăm evenimentul căci într-o zi, care nu e departe, el ne va spune ceva turoara. Ne-o garantează chiar marele Hacıaturian care a ținut să salute, să salute entuziast, apariția unui nou, și se pare foarte talentat, compozitor sovietic.

„Aș vrea să vorbesc cititorilor ziarului „Komsomolskaia Pravda” — a scris zilele trecute Hacıaturian — despre Djivan Ter-Tatevosian. Aș dori ca și el să înțeleagă cum trebuie ce multe speranțe legăm de dînsul și cit de mare îi e răspunderea pe care o are fața de popor”.

Sînt cuvinte care respiră o emoție — reținută, parcă, numai de însemnătatea pe care marele compozitor știe că aceste cuvinte ale lui ar putea s-o aibă pentru drumul de viitor al tînarului confrate, care își va aduce, fără îndoială, aminte de ele toată viața lui.

„După un „Poem liric” pentru orchestra și o suită pe teme orientale, a scris o simfonie. Această „Simfonie nr. 1” este o compoziție în adevărată accepție a cuvîntului, extrem de interesantă atît prin ideile cit și prin execuția ei. Interpretarea simfoniei, la cea de a IV-a plenară a conducerii Uniunii Compozitorilor din U.R.S.S., care a avut loc recent și a fost consacrată tocmai activității tinerilor compozitori, a însemnat un eveniment important iar autorul ei și-a câștigat calde simpatii în rîndurile unui auditoriu exigent.

În cîmpul muzicii simfonice sovietice și mai ales ale celei armene, Ter-Tatevosian a reușit să aducă un suflu nou, original, proaspăt, tînar. Muzica lui are un caracter pregnant național, dar nu este de fel limitat-națională. Ea este accesibilă și sensibilă unor oameni de toate naționalitățile”.

Nu vi se pare că salutul lui Hacıaturian sună ca o odă a bucuriei, care înnoiește deopotrivă pe cel care a înălțat-o ca și pe cel căruia îi e adresată?

Cooperare internațională

În multe cinematografe sovietice rulează „Război și pace”, o coproducție americano-italiană. Desigur, un asemenea film poate stîrni, chiar și numai prin tema lui, interesul spectatorului sovietic care-i cunoaște foarte bine și-i iubeste pe eroii romanului lui Tolstoi. Filmul de care aminteam a stîrnit cu atît mai mult interesul publicului cu cît, așa cum ne încredințează presa sovietică, el se deosebește esențial de alte filme „rusești” produse în Occident și care de obicei abundă în greșeli grosolane, se înecă într-un exotism ridicol.

Intr-un articol publicat în „Sovetskaia kultura”, criticul R. Smarin a ținut să releve în mod expres tendința evidentă spre exactitate și autenticitate în prezentarea arhitecturii, a traiului de fiecare zi, a costumelor și chiar a peisajelor. „În sfîrșit — a arătat același critic — nu se poate nega că realizatorii filmului au fost însuleții de dragoste față de eroii romanului. Filmul oglindește caracterul necesar al înfringerii lui Napoleon în Rusia. Da, eroii filmului au nume pe care le cunoaștem, iar filmul în general ilustrează evenimentele despre care e vorba în romanul lui Tolstoi. Totuși a fost pierdut din vedere lucrul cel mai important, — conținutul epic al romanului. După cum a fost estompat istorismul tolstoian care contopea într-un tot armonios destinele poporului cu acelea ale unor indivizi considerați fiecare în parte... Excluzînd poporul, dacă facem abstracție de Karataev, scenariștii s-au mărginit numai la prezentarea nobilimii în rîndul căreia se petrec cele mai multe scene „de pace” ale romanului”.

Avînd în vedere tocmai cele de mai sus, criticul sovietic subliniază, cu toată dreptatea, că transpunerea cinematografică a marilor opere ale literaturii universale este o problemă de interes internațional, întrucît aceste opere sînt un bun comun al întregii omeniri.

Filmul „Război și pace” este interesant ca o încercare, mai serioasă decît cele precedente, de a ecraniza această capodoperă a literaturii ruse. Insuccesul parțial al regizorului King Widor, care este unul din cei mai buni regizori occidentali de astăzi, este totuși simptomatic pentru nivelul artistic general al cinematografului din țările capitaliste.

Moscova — Piața Teatrului
desen de P. Bunin

Semnele timpului

Norocul lui Van Cliburn

America are un respect aproape religios pentru cel care „reuşește”, pentru cel care izbutind să sfarme cătușele invizibile ale existenței cotidiene se impune atenției generale, se cățăără în fruntea ierarhiei sociale. Această idolatrie a „succesului” e cultivată sub cele mai diverse modalități de către o enormă mașină propagandistică, oficioasă și oficială, care se străduiește să hrănească generații după generații de americani cu ideea că oricine poate „ajunge”, în S.U.A., țara în care „toate posibilitățile sînt egale”. E de ajuns numai ca omul să vrea cu tot dinadinsul și să fie ajutat și de un dram de noroc!

Bine înțeles, această idilică prezentare a „modului de viață” american lasă completamente în umbră împrejurarea că S.U.A. sînt guvernate de numai „60 de familii” în timp ce aproape șase milioane de americani șomeri nu pot de fel rîvni să devină un subiect de „publicity” decît cel mult în clipa cînd vreunul din ei, împins de mizerie, își pune capăt zilelor într-un chip mai deosebit. Oricum, America se pamează în fața celebrităților iar americanul mijlociu, „Mr. Babbit”, își făurește o filozofie a vieții din biografia lor.

Așa dar, la publicitate au drept numai celebritățile. Iar ultima celebritate a Statelor Unite este tînarul pianist Van Cliburn. Drept care, recent a apărut chiar o carte, voluminoasă, care se cheamă „Legenda lui Van Cliburn”.

Pînă aici nimic neobișnuit. În afară doar de faptul că America cîntă osanele unui pianist și că-l socotește azi copilul ei adorat.

Secretul enigmei ni-l dezvăluie, însă, din fericie, tot un ziar american și încă unul din cele „mari”.

Dintr-o recenzie apărută în „New York Herald Tribune” aflăm astfel că Mr. Chaisins (unul din cei doi autori ai cărții amintite n.n.) dovedește cît se poate de pregnant — și aceasta e ideea de bază a cărții — că dacă Cliburn n-ar fi obținut premiul I la concursul „Ceikovski” de la Moscova, el ar fi și astăzi un necunoscut în țara lui. Căci, arată Mr. Chaisins, Van Cliburn s-a lovit în viața lui de aceleași greutăți de care se izbesc și mulți alți muzicieni americani, care n-au fost la Moscova, și anume: lipsa de angajamente.

Citînd o asemenea carte și vizitînd Expoziția sovietică de la New York, Mr. Babbit va întreba, poate, pe bună dreptate:

— Bine, bine, dar cum se poate? De ce nu ni s-a spus pînă acum nimic despre toate astea?

Și va începe, încet-încet, să descopere cu adevărat o lume nouă.

I. D.

● Teatrul canadian „York Theater” din Vancouver a prezentat recent, în premieră, opereta „Călnul roșu” a compozitorului sovietic A. Riabov.

Reușita montării s-a datorat în bună măsură colaborării dintre „York Theater” și Teatrul de comedie muzicală din Kiev.

● Orientalistul Veaceslav Misiughin din Leningrad a scris un important studiu despre popoarele Africii orientale. Autorul studiului arată ca în această regiune se naște o nouă națiune. Afirmația se întemeiază pe faptul că limba suahelis, actualmente foarte răspîdită și vorbită de populația din zona de coastă a Africii tropicale, tinde să devină limba acestei națiuni.

● Sculptorița sovietică Valentina Volkova, din Leningrad și-a început talentul într-o direcție originală și anume: spre ilustrarea tridimensională a umorului.

„Figurinele Volkovei, care întru-chipează animale din poveștile populare, eroi din povestirile gogohene sau personaje satirice din zilele noastre — se arată într-un articol din revista „Neva” — stînesc mult în eses în rîndul iubitorilor de artă. Opera ei freacă de viață... stîrnește risul, minia, sau disprețul”.

Prezentîndu-și lucrările cu ocazia unui concurs inițiat în cinstea celui de al VI-lea Festival Mondial al Tineretului și Studenților, sculptorița a fost distinsă cu cel mai mare premiu acordat: Medalia de argint.

● Editura „Goslitizdat” continuă să tipărească ciclurile de Opere alese ale celor mai populari scriitori sovietici. În curînd vor apărea Operele alese în cinci volume ale lui Alexandr Fadeev și cele patru volume de opere ale lui Alexandr Tvardovski. Povestirea „Tonja” de Ilf și Petrov va apărea ilustrată de D. Dubinski iar un volum de „Versuri satirice” de S. Svețov este ilustrat de Boris Efimov.

Un important sector în activitatea Editurii îl constituie traducerile. Se află astfel în pregătire un volum de povestiri de James Aldrige, romanele „Fiesta”, „A avea și a nu avea”, „La revedere armă” de Ernest Hemingway „Veacul de aur” al scriitorului japonez I. Saikaku, „Dona Barbara” de Romulo Gallegos etc.

POVESTE SCURTĂ

Soțul și-a părăsit domiciliul. Soția a făcut o reclamație, plină de ură și venin. A arătat că bărbatul ei e un hoț, un om de nimic, corupt, că-și nenorocește feciorul, se îmbută prin localuri, că ar trebui dat în judecată și să i se retragă dreptul de paternitate.

Iar în încheiere a cerut: „Redați-mi, vă rog, soțul”.

(După „Krokodil”)

● Ministerul Culturii al U.R.S.S. în colaborare cu Uniunea Scriitorilor sovietici a instituit un concurs pentru cel mai bun proiect de monument închinat lui Cehov. Monumentul va fi instalat la Moscova cu prilejul împlinirii, în ianuarie 1960, a 100 ani de la nașterea scriitorului.

● Patru tineri din Leningrad — mecanicul A. Emelianov, frezorul G. Saburov, chimistul V. Davidov și scriitorul D. Dar, membri ai Cercului de creație literară „Glasul tineretului” de pe lângă organizația „Rezervele de muncă” din localitate, au pornit într-o lungă călătorie. Itinerariul lor, puțin obișnuit, trece prin centrul Rusiei, stepele Kazahstanului, drumurile Altaiului și munții Tian-shan și se sfîrșește pe marile șantiere ale septenatrului din răsăritul țării. Pornînd din Leningrad, cicliștii vor poposi la Moscova, Gorki, Ufa, Magnitogorsk, Kustanai, Akmolinsk, Karaganda, Alma-Ata, Frunze, Oșta, Tașkent, Stalinabad, Buhara. Această distanță, de peste 10.000 kilometri, va fi parcursă pe biciclete cu motor.

Scopul final al călătoriei tinerilor scriitori leningrădeni este alcătuirea în comun a unei cărți care să descrie viața și munca pe șantierele vizitate.

veac nou

ORGAN AL CONSILIULUI GENERAL A.R.L.U.S.

Redacția și administrația: București, Str. Ion Ghica, 5 telefon 13.03.10

ABONAMENTE: pe 3 luni, 10 lei; pe 6 luni, 20 lei; pe un an, 40 lei.

EXPOZIȚIA ROMINEASCA DE LA MOSCOVA

Printre manifestările culturale care vor avea loc la Moscova cu prilejul sărbătoririi celei de a 15-a aniversări a eliberării patriei noastre de sub jugul fascismului, un loc important revine expoziției documentare pe care A.R.L.U.S.-ul o organizează în parcul de cultură și odihnă „Gorki”.

Cum va arăta această expoziție? Să ne inchipuim, cititorule, că am descins din metrou la stația din apropierea parcului Gorki. Urcăm cu escalatorul și în câteva clipe sintem pe marele pod al Crimei de unde se deschide o priveliște pi-

toarească a întregului parc scaldat în culoarea de verde copt a verii. Din mijlocul frunzișului se înalță silueta sveltă, elegantă, a pavilionului care adăpostește expoziția rominească.

Primul punct de atracție al expoziției îl constituie pavilionul însuși, care se impune prin armonia liniilor arhitectonice, prin caracterul inedit al construcției. Fațada principală, realizată aproape în întregime din sticlă, cît și acoperișul transparent, executat din material plastic, asigură expoziției o luminozitate perfectă ziua și o atmosferă de feerie seara, cînd întregul pavilion este inundat de lumina citorva sute de lămpi fluorescente. Pavilionul, realizat în întregime în țară, a fost transportat la Moscova în douăsprezece vagoane și montat într-un timp record pe una din aleile principale ale parcului.

Am pătruns prin ușile largi, prămitoare, și iată-ne în incinta expoziției. Fotografiiile, hărțile și documentele din prima serie de panouri evocă glorioasele evenimente de acum cincispre-

zece ani, cînd, în condițiile înaintării victorioase a Armatei Sovietice, la chemarea Partidului Comunist, masele muncitoare din România au decis cu armele în mîini destinul istoric al țării.

Ale panouri înfățișează principalele evenimente care au marcat drumul de luptă al poporului nostru către triumful democrației populare. Atenția vizitatorului este atrasă de o machetă impunătoare care ilustrează uriașul salt economic realizat de poporul român în ani puterii populare. Pe harta țării sint marcate siluetele celor cîteva fabrici mai importante existente pînă în 1944. O apă sare pe un bulon și vechile întreprinderi se pierd printre siluetele a peste 100 de obiective industriale mari, construite în anii regimului democratic popular. Totodată, un difuzor invizibil transmite de pe bandă de magnetofon cifre și fapte care completează expunerea tematică a hărții. În fața hărții, un panou realizat din diapositive colorate înfățișează realizările în producție la principalele ramuri economice: siderurgie, construcții de mașini, energie electrică, transporturi ș.a.

Părăsim această sugestivă machetă și urcăm la etaj. Pe un panou de aproximativ 140 m.p. sint prezentate succesele dobîndite în dezvoltarea industriei petrolifere, avîntul uriaș al industriei chimice. Expunerea de fotografii și grafice este completată cu o machetă a marelui combinat petrochimic de la Borzești, rod al colaborării economice romîno-sovietice, precum și cu exponate din produse de bază ale industriei noastre chimice.

Remarcăm în continuare abundența de produse ale industriei bunurilor de consum, aranjate cu gust și pricepere pe panouri, podiumuri și în vitrine. În alt sector privirile ne sint atrase de un titlu care domnă un panou uriaș: „Socialismul triumfă pe ogoarele Romîniei”. Sint prezentate succesele obținute pe drumul transformării socialiste a agriculturii, în mecanizarea principalelor munci agricole, în dezvoltarea tuturor ramurilor de producție agricolă.

Ultima parte a expoziției înfățișează publicului sovietic realizările regimului nostru de democrație populară în domeniul construcției de locuințe, al ocrotirii sănătății poporului, succesele obținute în dezvoltarea învățămîntului, științei, culturii și artei. Privirile sint atrase de o dioramă feerică a complexului balnear de la Eforie, de macheta viitorului centru al orașului București, de o suită grăitoare de fotografii și date privind creșterea continuă a nivelului de trai material și cultural al oamenilor muncii din țara noastră.

Expoziția este completată cu o bogată expunere de machete, mostre din principalele bogății naturale ale țării, obiecte de artă populară, articole de artizanat, cărți, albume, fotografii artistice despre pitorescul naturii din România.

În incinta expoziției se vor prezenta filme documentare de scurt metraj despre transformările economice din patria noastră, despre minunatul nostru folclor. Seara, în apropierea pavilionului se vor prezenta în aer liber filme artistice, vor avea loc manifestări culturale, menite să ofere moscoviților o imagine cît mai completă și mai edificatoare asupra vieții economice, sociale și culturale din România de azi.

V. Block

Praterul a îmbrăcat haine de sărbătoare...

În celebrul parc Prater toate aleile duc spre o clădire de un cenușiu deschis, care poartă pe frontispiciu floarea Festivalului. Clădirea este cunoscută acum în toată lumea. Căci aici își are sediul Comitetul internațional de pregătire a celui de al VII Festival mondial al tineretului și studenților.

Sintem în ajunul mării sărbători a tineretului. Ceea ce se petrece în aceste zile la Prater, reflectă uriașa popularitate a Festivalului. „Interesul pentru Festival a trecut chiar așteptările noastre” — ne-au declarat reprezentanții ai tineretului din toate continentele, care lucrează aici cu însuflețire la succesul mării lor adunări.

Care sint ultimele știri venite pe adresa sediului din Prater? — Sint pe drum aproximativ

capacilor seculari din Prater, se vor îndrepta cu cîntece spre stadion, unde la ora 17,30 șapte bătați de gong vor vesti lunii întregi că cel de al VII-lea Festival mondial al tineretului și studenților a început. După defilare, 1.200 de gimnaști cehoslovaci vor executa un program complex. Apoi colectivele de dansatori din Africa Neagră, China, America Latină, Polonia și U.R.S.S. vor prezenta suita coregrafică „Dunărea albastră”. În Piața Eroilor din centrul Vienei, împodobită cu desene și afișe executate de Pablo Picasso, va avea loc o manifestație pentru pace.

Se înțelege, e greu de enumerat aici tot ce va vedea și va auzi Viena.

Pentru prima oară vienezii îi vor aplauda pe artiștii de circ

Reportaj din orașul Festivalului

150 de deputați ai parlamentelor din diferite țări.

— Adineaori s-au primit salutul de la primul-ministru al Ceylonului, Solomon Bandaranaike, de la regele Nepalului, de la cunoscutul savant vest-german Albert Schweitzer, de la vicepreședintele Indiei, Radhakrishnan.

— Pierre François, reprezentantul UNESCO-ului a venit la Viena cu o expoziție consacrată problemelor tineretului.

— Dar cum arată Viena? — se întreabă desigur cititorii...

Viena s-a gătît de sărbătoare. Pretutindeni vezi albișe pe care s-au unit într-o stringere caldă mini negre, albe, galbene.

La centrul de presa al Festivalului telefonul nu tace o clipă. Toate capitalele lumii au ceva de transmis în orașul val-sului și al Festivalului. O seamă de ziaristi vienezii ar fi vrut să întunece strălucirea mării sărbători, dar cun să-și ducă planurile la bun sfîrșit cînd pînă și correspondentul lui „Columbia Broadcasting System” a scris o sută de reportaje despre Prater, iar alți reporteri străini acordă, de asemenea, o deosebită importanță pregătirilor entuziaste pentru Festival! Mulți vienezii s-au dedicat cu trup și suflet Festivalului. Ei își dau seama cît de importantă și folositoare pentru patria lor, Austria, este marea înflorire a tineretului. De aceea îi întâmpina pe delegații, pun la punct ultimele amănunte în orașele oaspeților, sint prezenți la poștă, la poliție. Dar mai ales îi înflănești în cartierele muncitorești din capitala Austriei unde toată lumea se pregătește pentru Festival ca pentru o mare sărbătoare.

Sint însă la Viena și oameni care string din buze cu răutate cînd vine vorba de cel de al VII-lea Festival. E drept însă că numărul lor e din ce în ce mai mic. Austriicii înțeleg tot mai limpede că Festivalul merită toată atenția, tot respectul. Căci el nu exprimă numai o năzuință firească a tineretului de a se aduna și a petrece! El arată dorința a milioane de oameni din toată lumea de a face ceva folositor păcii, ceva care să influențeze opinia publică și evenimentele care au loc în viața politică. Iată de ce numărul răuvoitorilor și al indiferenților scade mereu.

— Da, oameni de felul acesta sint tot mai puțini! — ne confirmă și Walter Wachs, președintele Uniunii tineretului liber austriac.

Acum, programul Festivalului e cunoscut. Peste două zile, la 26 iulie, pe Stadionul central din Viena va avea loc deschiderea festivă în prezența a 70.000 de spectatori. În sunete de trompete și de tobe delegații, adunați la umbra

chinezii, trupa de balet a lui Roland Petit (Paris), ansamblul național de dansuri din Ceylon. Cu mult interes e așteptat spectacolul artiștilor sovietici.

Din jurul concursurilor artistice fac parte oameni de artă ca Tito Schipa (Italia), Akiko Seki (Japonia), Galina Ulanova (U.R.S.S.) Gérard Philippe (Franța), Ilona Steingruber (Austria).

Dușmanii Festivalului încearcă să exercite presiuni asupra tinerilor din țările slab dezvoltate. Dar dacă ar sta de vorba cu Sar Filla-Baba sau cu oricare dintre prietenii lui s-ar convinge că tineretul din țările slab dezvoltate nu-i deloc slab dezvoltat, așa cum ar dori ei. Tineretul acesta înțelege perfect de bine tot ce se petrece în lume, știe cine-i sint prietenii și cine dușmanii și socoțește Festivalul cauza lui cea mai scumpă.

Dușmanii Festivalului se întrec în minciuni și calomnii, încercînd să diminueze interesul tineretului pentru întâlnirea de la Viena. O publicație braziliană a anunțat chiar că Festivalul nu va avea loc la Viena, ci în altă capitală, dar în care anume — nu se știe! Exemple de felul acesta sint multe. Un grup de tineri fasciști, care se intitulază „Detășamentul noii orientări”, a trimbat că în primele zile ale lunii august va organiza o adunare tot la Viena. „Detășamentul noii orientări” nu-și ascunde deloc predilecția pentru ideile hitleriste. Festivalurile tineretului se mîndresc, însă, cu tradiția luptei antifasciste și nu există nici o îndoială că reprezentanții „noii orientări” vor primi o ripostă hotărîtă din partea tineretului democrat al lumii.

Multe organizații care fac parte din Adunarea mondială a tineretului și asociații studențești din Apus au venit la Festival în ciuda piedicilor ridicate de liderii reacționari, în ciuda amenințărilor și a altor asemenea „metode de convingere”.

Cel de al VII-lea Festival mondial va fi cel mai reprezentativ. Se poate spune fără exagerare că azi nu există în lume nici o organizație de tineret cît de cît importantă care să nu ia parte la discuțiile în jurul Festivalului. Din păcate nu toate vor putea participa la marea sărbătoare. Dar absolut toate dezbate sarcinile pe care le ridică Festivalul.

Aceasta este prima victorie a Festivalului. Milioane de băieți și fete din toate colțurile pămîntului au pregătît-o. Ei vor urmări cu atenție tot ceea ce se va petrece la Viena între 26 iulie și 4 august. Căci își pun mari speranțe în sărbătoarea lor, speranțe care nu vor fi înșelate!

V. Vdovin

(Prin telefon)

Macheta pavilionului Expoziției R. P. R. — Moscova august, 1959

Din toată inima!

Popoarele își notează evenimentul eliberării lor de sub jugul material și spiritual cu un roșu aprins, în calendarul inimii.

La 23 August 1944, poporul român a trăit bucuria eliberării, a simțit eliberarea bucuriei. De atunci această zi a devenit pentru oamenii muncii din România cea mai mare sărbătoare națională.

Din august în august, suind treptele propășirii industriale, agricole, culturale, poporul român, frate bun cu toate popoarele din lagărul socialist, se face tot mai vestit prin roadele muncii sale libere. Ce n-au fost în stare veacurile neguroase, înălțările de aspiritorii, fac astăzi anii limpeziți de energia maselor populare, îndrumate înțelept de Partidul Muncitoresc Român.

România este astăzi într-adevăr mare. Mare prin idealul ei, care se realizează zilnic în uzine și pe cîmpii, mare prin frăția ei cu un miliard de oameni care făuresc o viață fericită pe pămînt.

Cînd vezi cum crește nivelul de trai al muncitorilor, țărănilor și intelectualilor romîni, simți conținutul viu al cuvintelor: „Omul este cel mai prețios capital”. Acest adevăr este tradus în viață de făuritorii socialismului, care înalță edificiul luminos al unei vieți noi, fericite.

Noi, oamenii muncii din Moldova Sovietică, ca și cei din întreaga Uniune Sovietică, ne bucurăm nespuse de mult de succesele dobîndite de Republica Populară Romînă.

În ajunul înălțătoarelor zile de 23 August, felicitîndu-i pe bunii noștri vecini pentru strălucitele

realizări în toate domeniile activității umane, le dorim din inimă succese și mai mari, în prosperarea frumoasei lor patrii.

Emilian Bukov

Ca viteazul din poveste...

Poporul român se pregătește să sărbătorească a cincisprezece aniversare a eliberării sale de sub jugul dictaturii fasciste. Ziua de 23 August 1944 este un moment de răsplată în istoria Romîniei. Ca viteazul din poveste, poporul trezit la viață a pășit pe calea marilor înfăptuiri.

Acești 15 ani care au trecut pot fi socotiți pe drept cuvînt o simfonie a muncii colective desfășurate în uzine și pe lanurile mînoase ale țării, în institute și laboratoare, pretutindeni unde se plămădesc valori și se făuresc gînduri avîntate. În acest răstimp am avut deseori fericitul prilej să vizitez România, să mă întîlnesc cu vechii prieteni, să leg noi prietenii. De fiecare dată călătoria prin țara vecină s-a soldat cu noi impresii de neuitat, cu noi bucurii determinate de uriașele realizări dobîndite de harnicul și talentatul popor român care pășește cu încredere pe drumul socialismului.

Sărbătoarea istorică a poporului român este și o sărbătoare a noastră, a cetățenilor mării Uniunii Sovietice, o sărbătoare a tuturor fraților noștri din marea lagăr al păcii și socialismului.

Bogdan Istru

Limitele actuale și viitorul ciberneticii

Profesorul N. S. Braines, A. V. Napalkov — candidat în științe biologice și A. I. Șreider — candidat în științe fizico-matematice, au pregătit pentru prima Conferință internațională consacrată problemelor prelucrării informațiilor, organizată de U.N.E.S.C.O. referatul cu tema: „Analiza principiilor de funcționare a citorva sisteme de autoreglare în tehnică și biologie”, din care reproducem capitolul ce urmează.

Pentru funcționarea oricărui aparat construit cu ajutorul ciberneticii se elaborează un program amănunțit de acțiune, menit să definească succesiunea și caracterul operațiilor pe care trebuie să le efectueze. Aceasta este limita actuală a ciberneticii.

În fața științei stă problema creării unor mașini cibernetice care asemenea creierului omenesc să se poată orienta singure în orice situație și să-și poată schimba programul în funcție de împrejurări. Pentru asemenea mașini omul va alcătui doar un program larg de „orientare” și va indica felul final. De pildă: „să asigure destășurarea transportului în așa fel încât să se efectueze cu cheltuieli minime transportul maxim al încărcăturilor” sau „să asigure o anumită producție de o anumită calitate”. Aceste mașini sînt numite sisteme „autoorganizatoare” sau „autodidactice”. Crearea lor este legata de mari greutăți, pentru învingerea cărora trebuie rezolvate probleme absolute noi. Pentru a înțelege esența citorva din ele, să ne imaginăm în linii generale modul de funcționare al mașinii cibernetice de comandă instalată, de pildă, la o uzină chimică.

Pentru a „conduce” producția, mașina emite dispoziții privitoare la schimbarea temperaturii, presiunii, dozării substanțelor chimice etc., în diferite agregate. La rîndul său, mașina obține informații cu privire la tot ceea ce se petrece în uzină, controlînd astfel rezultatele dispozițiilor sale. Să presupunem că trebuie să obținem un produs nou. În ce mod poate rezolva mașina această problemă? În întreprinderea chimică respectivă există posibilitatea reală pentru fabricarea produsului „dat”, însă mașina trebuie să găsească singură procedeul de obținere a lui și să stabilească succesiunea operațiilor necesare.

Pentru a obține combinația chimică necesară, mașina cibernetică trebuie să găsească un lanț de operațiuni dintr-o seamă de variante foarte diferite, iar caracterul fiecărei acțiuni ulterioare trebuie determinat de rezultatul celei precedente.

Să admitem că mașina începe să efectueze succesiv diferite operațiuni: ridică și scade temperatura marelte presiunea dintr-o dată în mai multe cupatoare. Drept rezultat, reacțiile chimice suferă anumite schimbări. Totuși, instalația cibernetică nu dispune de nici un fel de criterii pentru a aprecia care dintre ordinele date este cel mai bun, care nu este bun și care anume schimbări în mersul producției sînt utile, respectiv care sînt dăunătoare. Mașina cibernetică este nevoită să încerce în acest caz un număr uriaș de variante posibile, de combinații de ordine diferite, pentru a putea găsi succesiunea corectă a operațiilor.

În natură există o rezolvare a acestei probleme. În situații noi, animalele elaborează forme adecvate de comportare (program de acțiuni succesive), care duc la satisfacerea anumitor necesități. Inseamnă, deci, că creierul funcționează ca un sistem autoorganizator de comandă foarte perfecționat.

Condițiile în care are loc căutarea unor programe noi de activitate a creierului sînt într-o oarecare măsură asemănătoare cu împrejurările de care se lovește cibernetica astăzi. În mediul înconjurător există, de asemenea, sisteme de legi necunoscute ființelor ce-l populează. Pentru a descoperi aceste legi și a găsi, de pildă, mijlocul de obținere a hranei, animalul, la fel ca și mașina cibernetică, desfășoară operațiuni întâmplătoare, care provoacă anumite reacții în mediul înconjurător, memorînd informațiile cu privire la caracterul acestor schimbări. Există însă și deosebiri esențiale. Creierul nu încearcă toate variantele posibile de mișcare și nu memorează toate informațiile primite. Folosînd în reacțiile sale un anumit sistem de reguli, el ordonă numai acele mișcări și memorează numai acea parte din informații care sînt necesare pentru rezolvarea problemei (în cazul de față, obținerea hranei). De aci se vede cu cit este mai perfecționat creierul organismului viu față de instalațiile cibernetice.

A doua problemă importantă care se naște în procesul de elaborare a sistemelor de comandă cu autoorganizare este găsirea în memorie a informațiilor necesare.

Mașinile cibernetice autoorganizatoare trebuie să „știe” nu numai să prelucreze informațiile noi (complexele de excitații), ci și să folosească în cazurile cînd se caută un program nou de lucru, informațiile acumulate anterior și păstrate în memorie (experiența trecutului). În domeniul ciberneticii se pune în legătură cu aceasta o sarcină foarte actuală — crearea unor mecanisme speciale, care să poată asigura găsirea rapidă și exactă în memorie a informațiilor necesare. În acest scop, mașinile moderne recurg adesea la „revederea” succesivă a tuturor informațiilor păstrate în memorie.

Astfel, găsirea chiar și a celei mai simple forme de informații, necesită un proces complicat. Mecanismele descrise nu vor putea satisface pe constructorii viitoarelor sisteme autoorganizatoare, în a căror memorie va trebui să se păstreze o cantitate neverosimil de mare de informații.

Pentru rezolvarea acestei sarcini este oportun să ne adresăm studiului activității creierului care, după cum se știe, păstrează o cantitate imensă de informații. Odată cu apariția unei necesități noi, creierul găsește foarte repede informația care îi este necesară. Folosînd experiența anterior acumulată, el găsește pe loc noi forme de comportare, fără a mai revedea toate informațiile păstrate în memorie.

De ce și în ce mod se întîmplă acestea?

A găsi răspunsul la această întrebare constituie una din cele mai grele sarcini ce stă în fața științei. În scopul studierii acestor procese se folosesc diferite metode de cercetare. Deosebită importanță prezintă, de pildă, metoda transmiterii de bio-curenți de la diferite sectoare ale creierului. E de asemenea, posibil ca prin intermediul unor electrozi speciali introduși în

(continuare în pagina 11-a)

METEORIT SAU NAVA COSMICA?

În zorii zilei de 30 iunie 1908, în bazinul riului Podkamennaia Tunguska, din ținutul Krasnoiansk, a fost observat un fenomen naturai neobișnuit: un bolid ce răspîndea o umină orbitoare. Bolidul lăsa în urmă-i un nor de praf, care a persistat timp de citeva ore. La citeva secunde de la apariția bolidului s-a produs o explozie puternică, care a putut fi auzită pe o rază de 1.000 de kilometri. În multe localități din apropiere s-au produs fenomene seismice asemănătoare cu un cutremur slab. Oamenii și animale domestice au fost doborîți de un curent puternic de aer. După căderea meteoritului, în Europa și în Siberia apuseană au fost citeva nopți neobișnuit de luminoase.

Catastrofa aceasta din taiga tungusă a fost un fenomen unic, excepțional. Deși împrejurările în care a avut loc nu au fost limpețite pînă la capăt, două fapte sînt totuși indiscutabile:

Catastrofa a fost provocată de un corp cosmic pe care ne-nunțăm să-l numim oameni l-au văzut zburînd în atmosferă.

Incursiunea acestui corp cosmic în atmosfera terestră s-a soldat cu o explozie de o putere egală cu explozia a citeva zeci de bombe atomice.

Orice explicație care pune catastrofa tungusă pe seama unor cauze „terestre” (a uraganului, de pildă) apare ca neîntemeiată, deoarece contrazice declarațiile martorilor oculari și nu poate explica, nici măcar în linii generale, totalitatea fenomenelor provocate de explozie.

Pînă în 1946 se credea stabilit, odată pentru totdeauna, că în ziua aceea s-a ciocnit de Pămînt un meteorit de proporții mari, a cărui masă era apreciată de la citeva mii de tone (conform cercetărilor efectuate de prof. I. S. Astapovici) pînă la milioane de tone (conform cercetărilor acad. V. G. Fesenkov). Insuccesul cu care s-a soldat căutarea craterului pe care trebuia să-l fi format meteoritul (sau măcar urmele acestui crater) nu i-a descurajat de loc pe adepții ipotezei „meteoritice”. Dimpotrivă, concepțiile lor și-au găsit o aplicare în lucrările lui A. A. Iavnel, care a descoperit în anul 1957, în probele de rocă luate de L. A. Kulik, așchii metalice caracteristice pentru meteoriiți cu constituție chimică. Se părea astfel că misterul catastrofei din Tunguska fusese definitiv limpețit și că noua expediție organizată de Academia de Științe a U.R.S.S., în anul 1958, trebuia doar să desăvîrșească ceea ce n-au făcut expedițiile anterioare și anume: să găsească craterul format de meteorit. Noua expediție, alcătuită din oameni de știință și diferite specialități și condusă de geochimistul K. P. Florenski, n-a găsit însă nici ea urmele vreunui crater. Așa încît secretul catastrofei din taiga tungusă este încă departe de a fi dezlegat.

Făcînd un bilanț al cercetărilor întreprinse timp de cincizeci de ani, se pot trage deocamdată următoarele concluzii:

1) Centrul catastrofei este regiunea Iujnoe Boloto și împrejurimile ei.

2) Iujnoe Boloto nu este un crater format de meteorit și nu vădește nici o urmă care să indice vreo ciocnire a unui meteorit cu Pămîntul. Astfel, noua expediție a confirmat concluziile la care ajunseseră toate expedițiile anterioare. De aici, unica deducție este aceea că explozia corpului cosmic ajuns în atmosferă n-a fost cauzată de lovirea lui de Pămînt, ci s-a petrecut deasupra Pămîntului, în aer.

Această concluzie este, după cit se vede, principalul obstacol în rezolvarea „problemei tunguse”. Dacă în atmosferă ar fi pătruns un meteorit obișnuit, ciocnirea lui cu Pămîntul ar fi provocat nu numai o explozie uriașă, ci și un crater care ar fi explicat natura catastrofei.

Conform teoriilor moderne despre fenomenele meteoritice este greu de explicat o eventuală explozie a meteoritului

O controversă care durează de cincizeci de ani

în aer, înainte de a fi luat contact cu Pămîntul. Cedînd rezistenței opusă de atmosferă mulți meteoriiți se descompun, se desfac în bucăți (așa cum s-a întîmplat, de pildă, cu meteoritul de la Suhote-Aline). Această descompunere nu seamănă, însă, de fel cu o explozie și nu este însoțită de degajarea unor cantități de energie, chiar neînsemnate.

O nouă ipoteză a fost emisă de A. P. Kazanțev în 1946. Ideea lui despre o eventuală explozie atomică a unei nave cosmice, a fost socotită la început de toată lumea ca un subiect original și captivant pentru o povestire științifico-fantastică. Dar, pe măsură ce se limpezeau împrejurările în care s-a produs catastrofa tungusă și, în primul rînd, datorită discuției însuflețite ce se poartă de 13 ani, greutatea principalelor lui argumente creștea, cu toate că ele prezentau destule inexactități, greșeli, afirmații arbitrare.

Astăzi, fie că vrem sau nu, ideea lui A. P. Kazanțev este una din ipotezele verosimile care explică absența craterului și explozia corpului cosmic în aer. Atenția care i se acordă acum reiese și din faptul că noua expediție organizată în 1958 și-a produs să studieze radioactivitatea solului în taiga Tunguska, iar Comitetul pentru studiul meteoritilor, de pe lîngă Academia de Științe a U.R.S.S. își propune să continue studiul radioactivității solului în această regiune folosînd metodele cele mai moderne.

În principiu, ipoteza lui A. P. Kazanțev nu poate stîrni obiecții. Zbururile interplanetare nu mai sînt de domeniul fanteziei, ci au devenit o realitate, iar dacă pămîntenii au intrat în era zbururilor interplanetare și își propun ca în viitor să creeze rachete fonice pentru învingerea spațiilor interastrale, este oare logic să considerăm aceste succese ale științei și tehnicii un privilegiu exclusiv al locuitorilor Pămîntului? Dimpotrivă, este foarte firesc să gîndim că și locuitorii altor planete au putut să atingă nivelul științific cerut de zbururile cosmice iar zborul unor trimiși ai lor spre Pămînt nu este mai puțin posibil decît zborul omului spre alte corpuri cerești.

Istoria științei ne obligă, să fim foarte precauți

atunci cînd calificăm o ipoteză drept „științifică” sau „neștiințifică”.

Personal, am impresia că ipoteza lui Kazanțev are două laturi slabe:

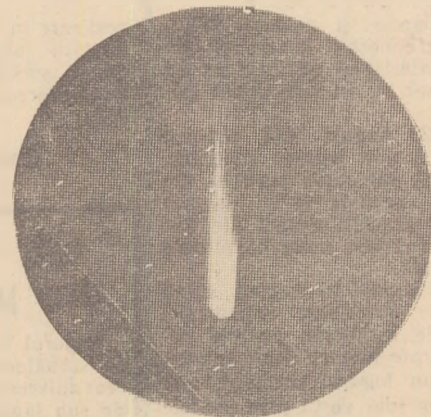
1) Dacă considerăm schije găsite de A. A. Iavnel ca rămășițe ale invelișului metalic al navei cosmice inseamnă să admitem în același timp ideea că „cosmonauții” și-au construit, n-am putea înțelege de ce, nava din fier meteoric foarte maleabil și puțin rezistent. Or, această explicație nu pare de loc verosimilă.

2) Nu există date sigure despre existența unor ființe raționale pe Marte sau pe Venus, de unde ar fi putut ajunge pînă la noi, după părerea lui Kazanțev, nava cosmică. Conform calculului lui V. G. Fesenkov, un sistem de planete locuit poate reveni în medie la un milion de stele. Și mai mic trebuie să fie procentul sistemelor planetare în care viața organică să fi atins nivelul zbururilor cosmice. De aceea zborul unei nave cosmice interastrale spre Pămînt este prea puțin verosimil, deși în principiu posibil.

Personal, cred că mai este și o altă cale spre rezolvarea acestei probleme științifice interesante.

Se știe că între meteoriiți și asteroizi nu există o deosebire de principiu. Cei mai mulți astronomi socotesc că inelul asteroizilor s-a format în urma ruperii (sau exploziei) unei planete inițiale, căreia i s-a dat numele de Phaeton. Cauzele exploziei nu sînt cunoscute. Se prea poate ca exploziile să se fi repetat și să fi dat naștere, în ultimă instanță, unui număr atît de mare de asteroizi, încît fărîmîțarea lor continuă să-și găsească o explicație în ciocnirea dintre ei.

S-ar putea face, oare, o le-

gătură între cauzele care au dus la explozia lui Phaeton și cele care au provocat explozia meteoritului tungus? Energia nucleară poate fi degajată nu numai din elemente grele, ci și din alte elemente chimice. Ceea ce nu se poate realiza încă în laboratoarele noastre, s-a produs, poate, în anume împrejurări, în natură. În aceste condiții catastrofa tungusă ar putea fi rezultatul unei explozii atomice nu a unei nave cosmice, ci a unui meteorit obișnuit.

Deocamdată, mai este necesară o activitate științifică asiduă, desfășurarea unor discuții creatoare — în cadrul cărora o idee aruncată uneori din întîmplare poate deveni cheia spre dezlegarea enigmei. Activitatea desfășurată de Comitetul pentru studierea meteoritilor, de pe lîngă Academia de Științe a U.R.S.S. și aportul prețios adus de expediția organizată în 1958 apropie în orice caz rezolvarea acestei probleme.

docent F. Zighel

„GIGANTUL VIORII“

Zilele sfârșitului de toamnă au la Moscova o căldură mola-tecă și cu atât mai dulce cu cât mai aprigă este mușcătura gerului iernii. Străzile și parcurile sînt pline de oameni, care se bucură de ultimele da-ruri ale generosului anotimp. Și chiar dacă din cînd în cînd, o boare rece înfioară văzduhul, lumea se face că n-o bagă în seamă.

Pe o astfel de zi, hoinăream agale de-a lungul podului Mosk-vorețki. Pe sub puntea de piatră — largă și masivă — trecea grăbit cite un va-poraș scund și alb, ca un pudel, du-cînd în cîrcă cior-chim de excursio-niști.

— Plăcută vreme pentru plimbare, nu-i așa? — ră-sună decodată o voce lingă mine și, aproape în aceeași clipă, stăpînul ei mă luă de braț.

Era un om între două vîrste, cam bondoc, cu obraji rotunzi ca ai unui copil și cu o pri-vire blîndă și ti-midă. La prima ve-deră, ai fi zis că lucrează într-un magazin, ca șef de raion recent promo-vat în această mun-că și neavînd încă deplină încredere în propriile sale posi-bilități. În realita-te, era unul din cei mai mari violo-niști ai lumii (poate că cel mai mare). Îl mai întîlnisem la Pa-ris, Stockholm, Berlin și, bine înțeles, București. Pretutîndeni, fusesem martorul entuziasmului delirant care îi cuprîndea pe ascultătorii la sfîrșitul fiecăreia dintre piesele executate de el. Un ziarist englez îl supranu-mise „Gigantul viorii“ și își ex-primase uimirea în fața ames-tecului de simplitate, voie-bună și modestie, pe care îl arăta în viața de fiecare zi, genialul ar-tist.

Pornirăm împreună spre Piața Roșie. În drum, biserica Vasili Blajennii ne opri citeva clipe, zîmbindu-ne vesel din turlele ei multicolore.

— Nu-i așa că seamănă cu un decor din „Hänsel și Gre-tel“? — mă întrebă „Gigantul viorii“. Cînd eram copil, eram convins că preafiericitul Vasili, căruia îi este închinată această biserică, se dădea în vînt după cofeturi și turtă dulce.

Coboram spre piața Maneju-lui. În jurul nostru, un talaz

Desen de Hariton

de moscovite vioaie și vorbă-rețe: erau participante la zil-nicul Congres al gospodinelor, care are sesiune permanentă în imensul magazin universal din Piața Roșie.

— Ai ceva de făcut acum? — mă întrebă lovarășul meu de drum.

— Nu.
— Atunci, hai cu mine. Am o întîlnire cu un impresar ame-rican. Și cum nu mă descurc prea bine pe englezește, ai să mă ajuți puțin. Vrei?

Sigur că vreau. Întrăm amîndoi în cafeneaua hotelului „Na-tional“, unde candelabrele de cristal nu s-au aprins încă și numai razele asfințitului fac să lucească stîns bronzul zveltelor mobile.

De la o masă ne iese în în-tîmpinare un bărbat înalt și slab, care nu mestecă „che-wing-gum“, nu fumează trabuc, nu are ochelari cu ramă de baga și totuși, pe întreaga lui făptură scrie cu majuscule „Sînt american“. „Gigantul viorii“ face prezentările și ne așezăm toți trei în fața unui filtru cu lămie (specialitatea „Naționa-lului“).

După cîteva banalități ama-bile, americanul intră de-a dreptul în subiect.

— Maestre, aș vrea să discu-tăm concertele dv. din noiembrie și decembrie.

— Care concerte? — întrea-bă artistul.

— Cele despre care v-am scris încă acum o lună. Două la Boston, două la Philadel-phia, un concert și un recital la New York, apoi coasta Paci-ficului...

— Îmi pare rău, zîmbeste blajin „Gigantul viorii“. În noiembrie și decembrie nu am să pot veni.

— De ce?

— Am un ciclu de concerte aici, la Moscova.

— Ei și? Concertele de aici le amînăți.

— Imposibil... Regret...

— A, înțeleg... Ați și semnat contractele.

— Nu, n-am semnat nici un contract încă. Dar am promis... Americanul clipește nedume-rit.

— Maestre, poate n-am fost eu destul de clar. Vă amînăți triumful pe care l-ați avut cu prilejul trecutului turneu în Statele Unite.

— Îmi amintesc cu foarte multă plăcere.

— Ei bine, de data aceasta, succesul va fi și mai mare. Iar

onorariile... v-am scris... 3.000 de dolari de concert.

— Frumusecă sumă, aprobă violonistul.

— Frumusecă? Puteți spune frumoasă foc! Nu există decît încă doi instrumentiști care pri-mesc asemenea onorarii... Așa-dar?

— Așadar, ce?

— Veniți în noiembrie și de-cembrie?

„Gigantul viorii“ explică cu tonul răbdător cu care ar vorbi unui copil:

— Nu v-am spus o dată că nu pot? Am promis să dau concerte aici...

Impresarul se șterge pe față cu o batistă de mătase:

— Hm... Da... Dar începutul lui ianuarie?

— Îmi pare rău, dar nici atunci nu pot. Mă duc în Al-bania.

— Albania? Ce e aia?

— O țară. O țară mică, chiar foarte mică. Dar și locuitorii ei au dreptul la muzică.

— Plătesc și ei în dolari?

Violonistul izbucnește în ris:
— Nuuu!... Dar ce impor-tanță are?

Impresarul îl privește lung, apoi se uită la mine întrebător. Îi citesc în ochi mirarea: omul ăsta e întreg la minte?

— Și mai tîrziu în ianuarie?

— Atunci de-abia nu pot. Am examene cu studenții mei. În-vață la mine și un băiat din țara dumnealui (și arată spre mine). Foarte talentat...

Impresarul încrețește fruntea. E vizibil că face un mare efort să priceapă. În cele din urmă, se luminează la față.

— Cred că am înțeles, maestre. Dacă am ridica onorariul la 3.500 de dolari.

„Gigantul viorii“ scutură din cap, rîzînd: nu.

— 4.000?... 4.500?... Mai mult nici nu poate fi vorba!

— Dar nu cer mărirea onora-riului. 3.000 îmi ajung. Numai că nu pot veni înainte de pri-măvara viitoare.

— Primăvara viitoare poate fi alt turneu. De ce să-l pierdem pe cel din toamnă? Timpul e bani.

— Nu, domnule, timpul e viață. Și viața mi-o trăiesc așa cum înțeleg eu.

Violonistul zîbnește vesel. Celălalt are o figură năucă. Și profitînd de faptul că „Gigan-tul viorii“ mai comandă un rînd de cafele, americanul se în-toarce spre mine și mă întrebă în șoaptă:

— D-ta înțelegi ceva?

Înțelegeam tot, bine înțeles. Dar cum aș fi putut să-i ex-plic?

N. Minei

P.S. Dacă vreunul dintre ci-titori își închipuie că rîndurile de mai sus sînt „cu cheie“, că „Gigantul viorii“ există cu ade-vărat și că sub trăsăturile lui fizice și morale se ascunde violonistul David Oistrach, dacă ci-neva își închipuie toate acestea, ei bine, să știe că are perfectă dreptate.

Apus de soare pe mare

Ați văzut spumoasa comedie a lui Serghei Mihalkov, „Salvati-cii“? Vă amînăți, desigur, de cei cinci eroi ai comediei care au găsit un original mijloc de a-și petrece concediul de vară orga-nizînd un soi de robinsonadă pe un loc mai puțin frecventat de pe țărmul Mării Negre. Firește că dintre milioanele de oameni so-vietici care iau concediul în vara asta, vor fi puțini aceia care să fi ales aventuroasa cale a eroilor lui Mihalkov, dar nu s-ar putea de loc spune că restul, marea masă, au posibilități mai puțin plăcute, odihnitoare și amuzante de a-și petrece zilele de vacanță. Să luăm, de pildă, planul de vacanță al unei familii moscovite

dește în el zeci și sute de mii de planuri asemănătoare a zeci și sute de mii de familii răs-pîndite în toate colțurile marii Unuru.

Approape în fiecare zi, de pe aeroporturi și din gări sovietice pleacă grupuri de turiști spre țări străine. Pentru simplul cetă-țean sovietic — muncitor, funcțio-nar, tehnician, învățător — ex-cursia peste hotare, lărgirea orizontului geografic și cultural pe această cale, a devenit nu numai un lucru posibil, dar și o cheștiune la ordinea zilei, o preocu-pare curentă. Iar pe măsură ce se vor înfăptui prevederile septena-lului, pe măsură ce nivelul de trai al poporului sovietic va

Concedii 1959

— familia Terentiev, o tipică fa-milie muncitorească.

Capul familiei, Ivan Trofimo-vici Terentiev, este de aproape patru decenii mastru la uzina de strunguri „Krasnii Proletarii“, un om iubit și respectat printre muncitorii uzinei. Soția lui, Klavdia Dmitrievna, a muncit și dinva pînă acum cîțiva ani ca învăță-toare, iar acum e pensionară. Cei doi soți s-au înscris de pe-acum pentru o excursie care se va face în luna august în Franța. De un an au economisit bani pentru această excursie, iar acum se și văd pe străzile Parisului, hoină-rînd împreună cu eroul lui Yves Montand pe marile bulevarde, vi-zînd Luvrul și alte strălucite capodopere ale arhitecturii fran-ceze, colecții de artă, teatre etc.

Dar în familia Terentiev nu numai bătrînii își vor petrece vacanța neste hotare, ci și unul din membrii mai tineri ai familiei. Fiica mijlocie, Zenaïda, cercetă-toare științifică în domeniul sla-visticii comparate, va face în toamnă o excursie în Cehoslova-cia. De altfel, acolo o așteaptă prieteni vechi — colegi cu care a urmat împreună aspirantura la Universitatea din Moscova.

Băiatul cel mai mare al Teren-tievilor, Grigori, de profesiune in-giner, are un alt plan de vacan-ță: împreună cu soția lui, Lidia Rodionovna, tot ingineră, și cu cei doi copii ai lor, Irina și Mișă, vor porni în propria lor mașină— un „Moscvici“ de toată frumuse-țea — într-o excursie prin repu-blicile baltice. Pasiunea ambilor soți fiind arhitectura gotică — au în biblioteca lor maldăre de tra-tate și albume cu reproduceri — se vor opri, firește, la Riga, la Tallin, la Vilnius, în fața fiecărei catedrale, a fiecărei bisericețe în care s-a păstrat măcar ceva din strălucirea trecută a goticului.

Mezinul familiei, Volodia, elev în clasa 10-a, a și plecat cu un grup vesel de colegi și colege într-o călătorie turistică în Cau-caz. Timp de trei săptămîni vor dormi în corturi, își vor pregăti singuri mîncarea, își vor umple plămîni cu aerul curat de mun-te și se vor desfăta cu minunatele priveliști care au fermecat atîtea minți înfierbîntate de poeți (cine știe, poate că și din această excursie va ieși la iveală un ciclu de poezii, că doar Volodia vădește certe înclinații poetice!)

Planul acesta de vacanțe oglin-

dește, această preocupare va cu-prinde mase și mai largi de oa-meni.

De altfel septenahul pune în fața fiecărei familii sovietice problema concediului într-un fel nou. Prin faptul că în fiecare săptămî-nă vor fi două zile de odihnă, vor lua naștere practic — cum plastic spunea un muncitor — „22 de noi concedii pe an“.

La combinatul de în din Kos-troma s-a introdus începînd cu anul acesta săptămîna de cinci zile, cu două zile de odihnă. Mul-te muncitoare ale combinatului au mărturisit că nici nu știu ce să facă cu atîta timp liber. Nina Babarighina, o tinăra muncitoare, a venit la comitetul sindical cerînd înălțarea unui resort special pen-tru organizarea odihnei. Cererea ei a fost socotită plină de îndrep-tățire și curînd au apărut atîte anunțuri muncitorilor feluritelor programe care le erau propuse pentru zilele de odihnă.

Astfel, apare foarte firească gri-ja sporită ce se acordă anul ace-sta, de pildă, turismului. Nu în-tîmplător redacția „Pravdei“ a găsit necesar, acum o lună, să or-ganizeze o largă consfătuire cu toate forurile răspunzătoare, în privința îmbunătățirii organizării turismului de masa. S-au discu-tat la acea consfătuire multe și variate probleme, de la mijloa-celle de transport pînă la procu-rarea corturilor, de la necesitatea producerii unor conserve specu-ale, „turistice“, pînă la îmbunătă-țirea calității ustensilelor de pes-cuit.

Organizațiile sovietice de spa-cialitate au și început construirea pe principalele magistrale a unor așa numite „moteluri“ — hoteluri pentru automobilisti, înzestrate cu garaje, ateliere de reparații, pompe de benzină, restaurante. De altfel, turismul cu automobi-lele proprii a luat o asemenea extindere încît un ziarist occiden-tal putea afirma, pe drept cuvînt, că în vara asta „întreaga Uniune se mișcă pe roți de la nord la sud, de la sud la nord, de la est la vest, de la vest la est“.

...O caracteristică a omului so-vietic, sîdită în el de realitatea so-cialistă în care orice năzuință lu-minoasă se transformă în fapt, este aceea de a visa. Această ca-racteristică se vădește și în ce privește... concediile. De pe acum oamenii sovietici visează la acel nu prea îndepărtat viitor cînd își vor petrece vacanța nu la munte sau la mare, nici chiar în depăr-tate țări străine, ci pe vreo plan-etă îndepărtată, în Marte sau Venus. Și nu e, cred, lipsit de in-teres să evoc aici rodul fanteziei spirituale a unui caricaturist, un desen publicat de curînd într-o răs-pîndită revistă sovietică: un cuplu de tineri din anul 1980 sau 90, după ce și-a desfășurat acti-vitatea de cercetări în cine știe ce îndepărtată constelație, ia ra-cheta și se îndreaptă spre Pămînt ca să-și petreacă concediul. De pe raketodrom tinerii iau un avion reaktor superrapid care-i duce în orașul lor natal. De aici, într-un heli-copter pleacă pînă în cea mai apropiată capitală de raion, iar apoi, într-o aerodinamică limuzi-nă, se îndreaptă spre o... pădure. Ajuși aici, își scot pantofii și ciorapii și, zburdînd ca niste copii, exclamă: „Uf, ce bine e să calci pe iarbă cu picioarele goale!“

Tiberiu Mitoiu

In Asia Centrală

Nadira Nadieva, solistă a Ansamblului „Bahor” din R.S.S. Uzbekă

„Așa dar, plecați în Uzbekistan. Ca pe toți francezii vă interesează, desigur, problema Algeriei...” — mi-a spus înaintea plecării din Moscova unul din cei mai vechi și mai apropiați prieteni sovietici.

Da, problema transformării unor foste colonii țariste în republici socialiste prezintă un deosebit interes pentru noi care trăim în plin război colonial. Căci în toată istoria omenirii n-am putea găsi un exemplu mai pregnant și mai instructiv de soluționare a problemei naționale.

Când economiștii burghezi compară nivelul de trai din Franța cu cel din Uniunea Sovietică, ei escamotează, chiar de la început, datele problemei. Într-un caz, se referă numai la Franța fără coloniile ei, iar în celălalt — la fostul imperiu țarist, considerat în totalitatea lui! Dacă ar socoti, însă, cinstit care e nivelul mediu de trai al francezilor, senegalezilor, algerienilor și malgășilor, și-ar da seama imediat că acest nivel a fost de mult depășit în U.R.S.S. După cum ar fi amuzant dacă cei care repetă cu

o stupidă încăpăținare că „Algeria este Franța” și pălăvrăgesc cu multă plăcere despre „comunitatea franco-africană”, ar protesta împotriva unei asemenea comparații.

Într-adevăr, la Samarkand ne-am amintit de Tunis. La Universitatea din Taşkent — după ce a vizitat-o, Jules Moch, socialist francez, a trebuit să recunoască că în institutele de învățământ superior din Uzbekistanul de azi sint, proporțional cu populația, cu 50 la sută mai mulți studenți decât în Franța — ne-am gândit la Universitatea din Alger în care domnește desmățul rasist și unde studiază atât de puțini algerieni. În colhozul „Leningrad” din Valea Fergana ne-am amintit de marile companii coloniale care, fac lucrări de irigație în Africa de Nord numai de dragul profiturilor. La Institutul de limbi străine din Taşkent ne-am gândit la poporul algerian care nu are nici măcar dreptul să scrie și să învețe în limba maternă.

Dar am aflat și multe alte lucruri în Uzbekistan.

Imagini din două lumi

Un om care a călătorit mult își amintește întotdeauna de imaginile îngrozitoare ale colonialismului.

Am în fața ochilor un tânăr din Tunis care la întrebarea medicului, unde locuiește, a răspuns mândru: „Am un zid”. Vroia să spună că este un privilegiat al soartei, care poate dormi în fiecare noapte în același loc, lângă același zid. Sau cum L-aș putea uita pe elevul flămânzit din Africa de Nord care a leșinat în bancă pentru că profesorul, încercând să-l învețe citeva cuvinte franțuzești, i-a repetat de câteva ori: „Tu măninci piine”, mimând cum se mănincă piinea! În Brazilia am văzut, Capacabana, cea mai luxoasă plajă din lume, alături de care se găsește „moroș”-urile — înșiroitoare cartiere sărace, unde oamenii se adăpostesc în cocioabe încropite la nimereaa

lă din bucăți de fier vechi, unde nu-i apă, canalizare și lumină. Dar cumplitele „bidonvilles” din Nanterre, de lângă porțile Parisului! Proprietarii cocioabelor le închiriază algerienilor la un preț excesiv de mare, pe care-l mai și încasează de două ori, de la cei care lucrează ziua și dorm noaptea și de la cei care lucrează noaptea și dorm ziua. În orice oraș din Africa neagră există două orașe: case luminoase pentru albi și bordeie pentru negri.

Dar trăsătura cea mai hideasă a colonialismului nu este atât mizeria asupriților cât faptul că colonialiștii se străduiesc să eternizeze mizeria și asuprirea, să frneze dezvoltarea popoarelor căzute sub jugul lor.

Marele Octombrie a absolvit Uzbekistanul de mizerie, l-a smuls din jugul colonial. Dar această eliberare s-a petrecut cu totul altfel decât o fac rebelii care au impus Franței regimul ei de

astăzi și care încearcă „să elibereze” Algeria „unind-o” cu Franța. Partizanii acestei „uniri” afirmă că muncitorii algerieni „vor fi ridicați la rangul de muncitori „francezi”. Dar ne putem întreba: ce vor cîștiga algerienii, în afară de libertatea de a-i îmbogăți pe capitaliștii străini? Dacă o asemenea „unire” se va realiza ea va contribui numai la înlocuirea exploatareii coloniale cu cea capitalistă, în timp ce subjugarea națională s-ar menține ea și pînă acum.

Poporul uzbek are o altă soartă. Scuturind lanțurile ce-l încătușau el a mers înainte, și cu pași gigantici! Dacă aș fi operator de film sau chiar simplu fotograf m-aș strădui să redau tocmai această mișcare.

Aș reda Valea Fergana așa cum arată ea azi. Aci se vede limpede cum deșertul se retrage în fața omului. Colhozurile — posturi înaintate ale civilizației, unde în arinci (rigolă de distribuție în Asia Centrală — N.T.) clipește acum vesel apa care dă viață grădinilor cu verdeață înăuntră și copaci încă extrem de fragezi — transformă rapid aspectul acestui ținut. Aș fotografia din avion câmpiile de bumbac în floare, ce se întind ca niște uriașe covoare la poarta deșertului. Sint covoarele sacre ale Lumii noi, în care omul nu mai cheamă cerul în ajutor, ci studiază pămîntul și conduce cursul râurilor.

La Taşkent aș filma o stradă pe care poți vedea cum orașul nou îl înlocuiește pe cel vechi. Aș arăta zidurile din lut ale vechiului Samarkand care-mi amintesc atât de bine de zidurile vechiului Tunis, și imediat apoi — interiorul caselor: covoarele, aparatele de radio, electricitatea — totul deosebit de cel din casele vechiului Tunis.

„Demonstrația de 1 Mai la Fergana. Profesoarele defilează alături de elevii lor. Unele cu păr bălai și piele albă, altele — cu cozi lungi, negre și piele neagră. Iar pentru contrast aș monta câteva imagini luate la întâmplare, din războiul colonial care te face să roșești de rușine. Și am văzut multe asemenea imagini.

Aș arăta apoi mărețele morminte din Samarkand și portile fabricii de aparataj cinematogra-

fic, străzile pe care se lucrează la introducerea gazului în casele locuitorilor din orașul vechi. L-aș filma de două ori pe același bătrîn: dimineața cînd își spune rugăciunea — atât de mare e puterea obișnuinței, și seara cînd se duce la club cu prietenii lui comunisti — atât de mare e forța de atracție a socialismului.

Dar nu sint operator de film și nici măcar fotograf, ci doar scriitor. De aceea am să povestesc două legende, dar fiind că alături de bumbac, gaz natural, fructe și savanți, legendele sint unul din principalele produse ale Uzbekistanului, unde fiecare se naște povestitor.

O viață mai frumoasă decît în legende

Cînd locuitorii Samarkandului au aflat că stăpînitorul lor, Timur cel șchiop, nepăsător atît în fața victoriilor cît și a nenorocirilor, se va întoarce acasă dintr-un război lung și victorios, una din nevestele lui cele mai iubite a poruncit să i se construiască în scurt timp o moschee demnă de gloria cuceritorului. Un tînăr arhitect care o iubea nespus, s-a învoit să înalțe moscheea. Dar cînd uriașa construcție se apropia de sfîrșit și mai trebuiau unite doar două coloane printr-o mare arcadă, tînărul arhitect a spus stăpînului sale: „Am să construiesc această arcadă, și numai eu pot s-o fac, dacă-mi dai o sărutare”. Zadarnice au fost ordinele, rugămintile și amenințările sultanului. „Alegeți orice femeie dorești, și-o dăruiesc” — îl imploră dînsa. Ce nevoie ai de dragostea mea? Privește aceste ouă vopsite în culori deosebite, nu seamănă între ele. Dacă le sparg însă, nu le mai deosebești. Așa-i și cu femeile”. „Privește aceste două cupe, — îi răspunse arhitectul. Una e plină cu apă, cealaltă cu rachiu. Seamănă ca două picături de apă. Dar dacă le duc la gură, una mă va arde iar cealaltă îmi va potoli numai setea. Așa-i și în dragoste”.

Pînă la urmă sultana se învoie ca arhitectul s-o sărute prin parangeaua (vălul femeilor musulmane—N.T.) de mătase. Dar sărutul fu atît de arzător încît pe obrazul femeii apărură o pată roșie. Și la o înălțime amețitoare, minunata arcadă uni cele două coloane. Timur se înapoie. Moscheea îi plăcu dar văzu și pata roșie de pe obrazul iubitei. Aflînd cum a apărut, Timur cel șchiop jură să-l pedepsească pe arhitectul cel nerușinat și plecă în urmărirea lui. Arhitectul se adăposti în minaretul moscheii construite de el. Timur urcă după el. Dar îi găsi numai pe elevii celui urmărit. „Profesorul s-a rugat atît de fierbinte lui Allah— îi arătară elevii — încît am văzut cu ochii noștri cînd s-a ridicat la cer și a dispărut...”

Asta e doar una din legendele Uzbekistanului, și nu cea mai frumoasă.

„Într-un sat uzbek trăia micuța Iadgar. Mama ei se mîrtoșe la 13 ani cu un hamal sărac, care răposă înainte de nașterea copilului. Tatăl micuței văduve avea patru neveste așa încît tînăra mamă de cincisprezece ani se pomeni cu patru mame vitrege. Au tot zorit-o să se mărite din nou iar cînd Iadgar a împlinit trei ani, tatăl vitreg o izgoni din casă. După datinele uzbece, familiile fără copii înșiau un copil străin, de obicei orfan. În felul acesta vroiau să-l îmbuneze pe Allah să le dăruiască o fată sau un fecior. Iar cînd Allah le îndeplinea dorința, copilul străin era din nou alungat în stradă. Se pare că Iadgar deveni un fecior mijlocior între Allah și femeii: în 7 ani fu izgonită de cîteva ori.

„Noi — oamenii sovietici”

Dar tocmai pentru că nu-i o legendă, această poveste e cea mai frumoasă de pe pămînt. E imposibil ca un arhitect să ajungă la cer, oricît s-ar ruga de Allah. Istoria Uniunii Sovietice abundă însă în exemple de înălțare uluitoare a oamenilor, exemple la fel de neobișnuite ca cel al lui Iadgar Nassriddinova și la fel de neconceput în afara lumii socialiste.

Uzbekistanul ne-a oferit mult mai mult decît ne-am așteptat. Am plecat acolo să vedem cu ochii noștri eliberarea națională a unui popor, renașterea culturii lui, înflorirea economiei. Dar am văzut și eliberarea femeii, și perspectivele deschise oricărui cetățean, rus sau uzbek.

Uzbekistanul, unde numai pînă acum cîteva decenii femeia n-avea voie să-i spună soțului ei pe nume, unde cele dintii femei care au îndrăznit să-și lepede vălul au fost crunt persecutate,

și Iadgar împlini 10 ani, dar la școală nu apucase să umble. Cînd puterea sovietică înșință primul internat din regiunea Fergana, Iadgar se înscrie îndată. În anul care urmă se duse la mama ei. Tot satul se adună să vadă minunea: o școlăriță!

Mustuul se minie atît de tare și influența lui asupra tatălui vitreg al lui Iadgar era atît de puternică, încît acesta îi interzise fetei să mai calce pe acasă. Mama plînsese amar, dar ce putea face pe atunci o femeie uzbekă.

În 1934 Iadgar ajunse într-unul din cele mai vechi orașe din Asia—Kokand; nu știa nici o boabă rusește și în general nu știa mai nimic. Toată averea ei — un halat albastru—era pe ea! Învățătorii din noua-i școală se ocupară de ea, o îmbrăcară, o hrîniră, o ajutară să-și croiască un drum. Pe vremea aceea aproape că nu existau femei uzbece în școli sau în producție. La 16 ani intră la Institutul de căi ferate din Taşkent. Fu primită în Consomol și vechii prieteni povestesc că era iubită de toți pentru firea ei veselă. Era și o bună sportivă. Mica Iadgar deveni campioana Uzbekistanului la 500 m. și 1.500 m. plat, prima femeie uzbekă cu insigna G.M.A. de gradul II. Și prima femeie uzbekă cu diplomă de inginer...

„Era în 1941. Iadgar, inginer de căi ferate, specialist în construcția de poduri și căi ferate, se apucă de lucru cu pasiune. Însemnătatea căii ferate Taşkent era deosebit de mare. Volumul-transporturilor creșcuse simțitor, trebuiau construite noi drumuri de fier, noduri de cale ferată...”

Apoi a venit și a trecut războiul. Fiul lui Iadgar, pe care consomoliștii îl iubesc pentru firea lui veselă, are un nume care înseamnă „fericitul”. Fetei i-a spus Zulfia, în cinstea poetei uzbece pe care o iubește cu patimă. Dar ce s-a întimplat cu Iadgar, cu micuța Iadgar izgonită de atîtea ori din casă, aruncată în stradă, care la 10 ani nu cunoștea drumul spre școală, iar la 14 ani — nici un cuvînt rusesc?

Este membră a Comitetului Central al Partidului Comunist al Uniunii Sovietice. Este președinta Consiliului intercohoznic pentru recuperarea Văii Fergana, care și-a propus să desțelenească 140 mii de hectare de pămînt virgin și să obțină 300.000 de tone bumbac. Însfîrșit, îndeplinește funcția cea mai înaltă din republică: e președintele Prezidiului Sovietului Suprem al R.S.S. Uzbece.

Iadgar Nassriddinova este unica femeie din lume „președinte de republică”!

— Dacă v-am vorbit despre mine, — mi-a spus ea — am făcut-o numai pentru a vă arăta ce ne-a dat nouă, femeilor, Partidul Comunist și socialismul. Femeii ca mine sint astăzi cu mîile în Uzbekistan...

O, dacă președinții noștri de sex masculin ar fi tot atît de modești!

unde primele fete care au dorit să trăiască o viață omenească — să devină studente, actrițe, muncitoare — au fost ucise de frații sau soții lor, Uzbekistanul dovedește în chipul cel mai convingător marea superioritate a socialismului

Vechea cronică a războaielor lui Timur ajunsă pînă la noi în numai două exemplare (din care unul se află la Biblioteca Națională din Paris, iar celălalt la Biblioteca Universitară din Taşkent) se numește „Cartea victoriilor”. Dar toate victoriile lui Timur și ale tuturor celorlalți cuceritori cîntăresc mult mai puțin în talgerul istoriei decît triumful societății sovietice care a dat popoarelor dreptul la autodeterminare și fiecei cetățean dreptul de a fi el însuși.

Biografiile oamenilor cu care

André Wurmser

(Continuare în pag. 11-a)

Notă despre educația estetică

De la o vreme, în Uniunea Sovietică circula o noțiune nouă: educația estetică. Ea s-a încetățenit în vorbirea curentă mai ales cu prilejul discuțiilor în jurul tezelor Congresului al XXI-lea al P.C.U.S. Și a fost pusă în legătură cu educația comunistă a maselor, sublinindu-se cu acest prilej rolul artei și literaturii în modelarea trăsăturilor mo-

rale ale omului ce va trăi în faza superioară a socialismului.

Interesul pasionat pentru educația estetică a dus în mod firesc la apariția unor forme noi de răspindire a culturii în mase. Una din cele mai eficiente s-a dovedit a fi aceea a universităților populare, a „universităților de cultură”, cum a început a li se spune în ultimul timp.

Universitatea din raionul Dzerjinski

Aflasem de existența ei cu ocazia unei scurte vizite la uzina „Stankolit”. Universitatea populară funcționează în chiar localul Casei de cultură a acestei uzine, dar are o organizare și un statut propriu.

Universitatea populară deserveste întreg raionul. Prelegerile sunt frecventate de circa două mii de auditori. Mai bine de cinci sute dintre ei sunt muncitori în fabricile și uzinele raionului; o altă mare categorie de ascultători o alcătuiesc inginerii și tehnicienii, apoi medicii, directorii de școli; dar sunt și destui cursanți care n-au la bază o meserie calificată.

Universitatea populară din raionul Dzerjinski are trei facultăți: de teatru, de muzică și de artă plastică. Prelegerile se țin bilunar și în pofida numărului mare de auditori și cu toate că nu există decît o sală — e drept foarte încăpătoare și confortabilă — nu se produc nici un fel de încurcături. În prima duminică a lunii, la

ora 11 dimineața se țin cursurile facultății de teatru; la ora două după amiază (cursurile durează două ore) își începe activitatea facultatea de muzică. În cea de-a doua duminică la ora 11 dimineața se țin cursurile facultății de artă iar la ora 14 conferințe sau întâlniri în afară de program pentru toți cursanții care vor să ia parte la ele. În fruntea universității se află un consiliu științific, alcătuit din 21 de persoane și prezidat de primul secretar al raionului de partid. Consiliul științific cuprinde reprezentanți ai muncitorilor din uzine, un regizor și artist al Teatrului Armatei Sovietice, unul din conducătorii celebrului ansamblu Alexandrov, directorul școlii de muzică din raion și, bine înțeles, decanii celor trei facultăți. Toată lumea aceasta muncește de bună voie, fără altă răsplătă decît aceea pe care o dă conștiința datoriei împlinite. De altfel, universitatea n-are nici un salariat.

știle în trei grupe: teatrul rus, teatrul sovietic și teatrul în celelalte țări. Prelegerile sînt precedate de o lecție inaugurală despre teatru și locul lui printre celelalte arte, despre arta teatrală și rolul ei în educația comunistă a oamenilor muncii. La capătul celor 120 de ore de lecții, cursanții vor avea o imagine exactă despre dezvoltarea artei teatrală de la primele înfigebări de teatru rus și pînă la Stanislavski, Kacialov, Kniper Cehova, Tarahanov, Tarasova și Komisarjevskaja, despre caracteristicile teatrului sovietic și maestrul lui, despre drumul parcurs de la teatrul antic și pînă la teatrul de astăzi din occident.

Programele celorlalte două facultăți se întemeiază și ele pe aceleași criterii...

— Iertați-mă că vă întrerup, Nikolai Mihailovici. Dar ați pomenit și despre niște prelegeri și conferințe peste programul obligatoriu și, dacă nu mă înșel, ați spus chiar că ele însușmează în ore aproape jumătate din program. Ce sînt aceste conferințe suplimentare și ce interes educativ prezintă?

— Ah, da, să vedeți! Și pentru că tot am început cu teatrul, să continui a vă exemplifica cu acest domeniu. Cursanții participă la repetițiile cite unui teatru — după care actorii și regizorul coboară în sală și comentează spectacolul așa cum s-a conturat el pînă în clipa aceea. Apoi cursanții vizitează atelierele teatrului și văd cum s-au construit decorurile, cum au fost pregătite costumele etc. În sfîrșit, într-o seară

MOSCOVA 1959

vizionează spectacolul în forma ultimă, așa cum se prezintă el pentru public, iar în duminica următoare îl discută pe larg, cu regizorul, la universitate.

Același principiu se aplică și la celelalte facultăți, bine înțeles cu deosebirea că elevii respectivi vizitează Galerile Tretiakov ori atelierul vreunui sculptor sau asistă la concert. Deseori organizăm lecții-concert, conferințe ilustrate cu spectacole de teatru etc. Invităm atunci orchestre simfonice, trupe de artiști cu decoruri, costume, aparataj tehnic, mă rog, cu tot ce-i necesar pentru un spectacol adevărat.

— Și artiștii vin?

— Vin. Dar puteți să vă convingeți singuri. Uitați-vă, de pildă, la invitația noastră tipărită pentru întîlnirea dintre cursanții Facultății de arte plastice și un grup de membri activi și membri corespondenți ai Academiei de Arte a Uniunii Sovietice. Întîlnirea a avut loc la 13 aprilie a.c. și am fost cinstiți de participarea lui V. A. Serov și M. G. Manizer, vicepreședinți ai Academiei de Arte, A. M. Gherasimov și P. P. Sokolov-Skalia artiști ai poporului din R.S.F.S.R.; precum și de un grup numeros de oameni de artă emeriți.

— Ați mai putea să ne dați și alte nume de mari personalități artistice care sprijină activitatea universității dumneavoastră?

— Da, cu dragă inimă. Galina Ulanova, Lev Oborin, Valeri Kîmov, Mihail Tariov, Ianșin de la M.H.A.T., basul Ivan Petrov de la Bolșoi, compozitorul Iuri Șaporin, Alexandr Gherasimov și mulți alții.

În fața acestui baraj de artilerie grea, orice replică ar fi fost inutilă. Am cutezat totuși să întrebăm:

— Eforturile dumneavoastră și rezultatele pe care le dobîndiți sînt într-adevăr impresionante. Cum vă convingeți, însă, dacă cursanții asimilează cunoștințele predate?

— Da, da, aveți dreptate. Nu v-am spus nimic despre seminarii. E o materie față de care

am fost foarte circumspect. Știți și dumneavoastră că, în genere, oamenii se sfîesc să vorbească în public. De aceea am procedat după o metodă care-i numai a noastră și care nu ne-a dezamăgit. Mai întîi, ca peste tot, împărțim întrebările pentru seminarul cel mai apropiat Seminarul. Însă, îl împărțim în trei părți, pe care cursanții nu le bănuiesc, dar care pentru noi sînt foarte distincte. La început dăm răspunsuri la întrebările puse de cursanți la tema respectivă. În felul acesta, atmosfera se încălzește imediat și se începe o discuție liberă între lector și sală. Apoi, dacă avem de-a face cu o temă muzicală, punem la cale un concert-ghicitoare. Conferențiarul spune numai numele artistului iar cursanții trebuie să arate motivul ilustrat de bucata cîntată, din ce gen muzical face parte etc. Și abia la urmă, începe să pună întrebări și conferențiarul. Dar atunci elevii sînt familiarizați cu tema și nu se mai sfîesc să răspundă.

★

Cînd am plecat, la poarta uzinei în incinta căreia se află clădirea Casei de cultură se mai difuzau ultimele exemplare din „Za Krasnoe znamia” ziarul întreprinderii. În pagina a doua, în cuprinsul unui articol intitulat: „Urmăm cursurile universității populare de artă”, desenatoarea Golubeva și modelierul Dvoinin scriau: „După fiecare prelegere simți cum îți se lărgeste orizontul și începi să sezezi mai adînc iar uneori să înțelegi într-un fel nou chiar opere de artă pe care le-ai cunoscut și îți-au fost dragi de mai înainte. Cînd ascuți un concert-lecție te gîndești izvor nescăcat de frumos este creația artiștilor, compozitorilor, dramaturgilor și pictorilor noștri...”

Și mi s-a părut că era cea mai bună răsplătă pentru toată truda care se depune în acel adevărat combinat de cultură de pe Skladocinaia ulița.

Dumitru Hincu

Strada Kuznețki Most

Strada noastră este una din cele mai vechi din Moscova. Se numește Kuznețki Most (Podul Kuznețk), deși nici un pod n-o străbate. A existat unul odată, la început, desigur, din lemn, apoi din piatră, lung de peste o sută douăzeci de metri, dar în 1819, riul Neglinnaia care curgea pe aici a fost captat, podul a dispărut și întreaga porțiune a fost pavată.

Strada aceasta se transformă vîzînd cu ochii. Au fost amenajate două scuaruri, și amîndouă au fost îndată îndrăgite de copii, doici, bunici, pensionari și îndrăgostiți. De curînd s-a deschis un nou magazin de galanterie. O mare cofetărie se află în renovare.

Neschimbate au rămas Academia de gospodărie comunală, Direcția de arhitectură și planificare a Moscovei, băncile, poșta, sălile de expoziție ale Uniunii artiștilor plastici, în care sînt expuse acum sculpturi de E. V. Vucetici și lucrări de grafică contemporană iugoslavă. Neschimbate au rămas și Ministerul flotei fluviale al R.S.F.S.R., salonul-magazin al artiștilor plastici, micul magazin de mărci și cărți poștale ilustrate, unde zilnic copiii Moscovei fac schimb de mărci. În treacăt fie spus, anul trecut acest magazin, de numai 20 metri pătrați, a vîndut mărci și cărți poștale ilustrate în valoare de 2.180.000 ruble.

Pe strada noastră nu pot fi plantați copaci, deoarece e îngustă și pietruită. E drept că

pe vremuri s-au plantat totuși șaisprezece tei. Cînd e arșiță, sub coroanele lor, ca sub niște umbrele uriașe, se adăpostește întotdeauna multă lume.

Pe strada noastră există nenumărate magazine. Lucru explicabil, deoarece e o arteră centrală, aproape de Teatrul Mare și Teatrul Mic, de M.H.A.T., de cinematograful „Metropol”, de opt hoteluri și zece restaurante din cele mai frumoase.

Dar centrul e centru, magazinele sînt magazine, și cozi pe Kuznețki Most tot există. Ele pot fi văzute în patru puncte ale străzii.

Prima se formează încă de la miezul nopții. De dimineață pot fi văzute multe femei în fața imobilului ce poartă o firmă mare: „Coafor de damă, nr. 2”. Acesta este cel mai bun salon de coafură din Moscova, care dă tonul în materie de coafură. Anul acesta, în decurs de cinci luni și jumătate s-au coafat aici peste o sută de mii de femei.

A doua coadă se formează dis-de-dimineață în capătul opus al străzii. În fața unei uși joase și înguste se adună mai întîi băiețandri. La ora 9 magazinul se deschide și tînerii moscoviți năvălesc înăuntru, urmați de persoane de vîrstă respectabilă. Magazinul îi întîmpină cu ciripit și cîntece de păsărele, care se agită în colivii încăpătoare. Băieții încremenesc lîngă teighea, privind încîntați papagalii, canarii, privighetorile și cio-

circuliile. Același lucru se întîmplă și lîngă bazinele cu pîști de mare.

Iar vîrstnicii se înșiruie cu un aer grav în fața „raionului alimentar”, unde cumpără pentru favoriții lor scoruș uscat, cîneapă, larve, ouă de furnici sau diferite amestecuri de boabe.

La ora nouă fără un sfert e destul de greu să străbați Kuznețki Most: e ora cînd funcționarii merg la slujbă. Pe bătrîna noastră stradă, lîngă de nouă sute douăzeci de pași, se află peste o sută de instituții și magazine.

Uneori mi se pare că strada noastră seamănă cu o punte de comandă. De pe această punte, Zosima Alexeevici Șașkov, ministrul Flotei fluviale a R.S.F.S.R., comandă nouăsprezece întreprinderi de navigație. Lungimea căilor fluviale-comandate de Zosima Alexeevici este atît de mare, încît puse cap la cap ar putea să înconjoare de cincizeci de ori globul pămîntesc.

Banca de pe strada noastră finanțează construcția comunală din

capitală. Institutul de proiectări de construcții comunale creează proiecte pentru întreprinderile din întreaga Federație Rusă.

În blocul nostru își are biroul arhitectul șef al Moscovei, Iosif Ignatevici Loveiko și tot aici se află Direcția de arhitectură și planificare a capitalei. Direcția cuprinde șaisprezece secții speciale. În subordinea acestei direcții se află și Institutul de proiectare generală, care se ocupă cu problemele de planificare a Moscovei. De aici este dirijată proiectarea celui mai mare bulevard din capitală — bulevardul Lenin, care începe din Piața Kaluga și duce spre aeroportul Vnukovo.

Tot pe strada noastră se întocmesc proiectele pentru transformarea șantiierelor de construcție în șantiere de montaj. Constructorii trebuie să toarne numai temelii, restul construcției fiind montată din prefabricate. Ce avantaje prezintă acest lucru? Dacă în 1948, la Moscova s-au construit prin vechile metode 270.000 metri pătrați de suprafață locativă, anul trecut prin noile metode, elaborate la noi pe Kuznețki Most, au fost construite 2.400.000 metri pătrați.

Din clădirea de la nr. 21 este dirijată întreaga industrie a capitalei. Sovnarhozul orașenesc este unul din sovnarhozurile de frunte ale U.R.S.S. La recenta Plenară a C.C. al P.C.U.S., primul raport a fost ținut de Konstantin Dmitrievici Petuhov, președintele sovnarhozului.

În timpul pauzei de prînz e la fel de greu să circuli pe Kuz-

Leonid Korobov

(continuare în pag. 10-a)

O operație unică: transplantarea unei inimi

Acum câteva luni, o scurtă știre a anunțat că la Institutul de medicină nr. 1 „I. M. Secenov” din Moscova, cunoscutul savant sovietic Vladimir Denikov a izbutit să transplanteze unui câine ciobănesc partea dinainte a unui cățel — capul și picioarele. Pirat — acesta e numele ciinelui — s-a simțit bine după operație și s-a comportat normal, s-a plimbat și a mâncat cu poftă vreme de 30 de zile. Capul cățelului s-a manifestat, de asemenea, normal, având, ba să zicem așa, o personalitate proprie: adormea și se trezea separat de trupul pe care fusese plantat.

O fotografie apărută într-o revistă îl înfățișea pe același savant ascultând cu atenție bătaiele „celei de a doua inimi”, grelate de el unui alt câine. Dacă n-am trăi în vremea sputnicilor, a planetelor artificiale, a mașinilor electronice de calculat, a marilor operații pe inimă și a altor minuni ale tehnicii și științei, ne-am crede în domeniul fantasticii lui.

Și totuși acestea nu sînt plămuri. În știința medicală ele se numesc simplu: transplantări de țesuturi și organe.

Ce înseamnă asta? Prin transplantare se înțelege separarea unui fragment sau a unui organ întreg de legăturile sale normale și trecerea sa în alt loc al aceluiași organism, sau pe organismul unui alt individ. Fragmentul sau organul detașat se numește transplant sau greșă.

Operațiile de acest tip sînt cunoscute de foarte multă vreme: ele au fost practicate de către chirurgii romani, de cei arabi și de indienii, dar numai în ultimul timp, datorită cunoștințelor despre aseptisă și antisepsisă, după descoperirea penicilinei și a dezvoltării instrumentarului și a tehnicii chirurgicale moderne, transplan-

Cîinele căruia i s-a transplantat un alt cap

țările se pot face pe scară mare și cu rezultate bune.

Cea mai obișnuită transplantare este transuzia de sînge. Ea a fost încercată cu mult timp înainte, dar a devenit o metodă curentă de tratament, foarte răspîndită și cu implicații foarte largi, numai în ultimele decenii.

Problema specificității de grup, observată în tehnica transfuziilor de sînge, s-a extins mai tirziu și la transplantări. Și în acest caz s-au putut evidenția așa numitele „reacții antigen-anticorp”, care sînt un principiu biologic general prin care organismul se apără de pătrunderea în organism a substanțelor străine, mai ales a celor vii — microbi, paraziți, celule etc. Aceste reacții stau la baza unor procese variate și chiar opuse ca, imunizare pe de o parte, desensibilizare și alergice pe de altă parte.

Organismul suportă bine numai propriile sale țesuturi, adică autogrefele.

În răni și arsuri grave, mai ales ale feței, chirurgii recurg la operații de mare finețe pentru a reda omului nu numai funcțiile sale normale dar și o înfățișare plăcută. Operațiile acestea, cunoscute sub numele de operații plastice sau estetice, constau, în linii mari, în aplicarea pe locurile distruse sau deformate a unor fragmente de piele, de mușchi, sau de cartilaj aduse din alte locuri, apropiate sau mai îndepărtate, ale aceluiași organism.

Pe același principiu se bazează și reimplantarea dinților în locurile lor, imediat după căderea lor accidentală.

Măiestria chirurgilor și perfecționarea instrumentarului a făcut ca această ramură chirurgicală să progreseze foarte mult, dar prin metoda autogrefelor nu se pot rezolva decît lucruri limitate. De multe ori e nevoie de înlocuit mai mult decît un fragment de piele sau de mușchi. Transplantul trebuie luat atunci de la alt individ. Am văzut însă că organismul nu suportă țesuturi vii, străine. De aceea s-a recurs la transplantate conservate. Acestea sînt preluate de la alți indivizi sau de la cadavre, imediat după moarte, înainte de a intra în descompunere. Tehnica transplantelor conservate ridică două probleme importante: în primul rînd înlăturarea oricărei posibilități de transmitere a unei boli prin transplant, ceea ce este astăzi posibil în condițiile tehnicii de diagnostic și a medicamentelor actuale, în al doilea rînd păstrarea și transportul lor. Și acest lucru este posibil. Fragmentele recoltate în condiții de sterilitate sînt aduse la temperatura de — 50° și păstrate în recipiente speciale. În felul acesta se păstrează fragmente de piele, bucăți de os, artere, nervi etc. Recoltarea și păstrarea acestor organe se face în instituții speciale.

Organele păstrate prin frig sau prin alte mijloace se comportă altfel decît fragmentele

vii transplantate, de cele mai multe ori ele joacă doar rolul de material plastic de înlocuire. Bucata de os introdusă la nivelul unei fracturi, înlocuiește pentru un timp osul distrus, dar va fi în curînd rezorbită de organism și înlocuită cu os propriu, nou format. Fragmentul de nerv conservat nu înlocuiește vechiul nerv, ci servește doar de rezazim pentru noile fibre nervoase care cresc la capătul nervului viu secționat.

Bineînțeles că chirurgii și cercetătorii de laborator nu se pot opri la jumătatea drumului; ei speră să găsească mijloace de a înlocui organe întregi, atunci cînd viața o cere. De aceea munca lor este continuă, neobosită și uneori rezultatele întrec chiar așteptările. Experiențele lui Vladimir Denikov, amintite la început, se înscriu pe această linie. O altă experiență, a unui savant chinez, de la Institutul de medicină din Șensi, ne arată că se poate spera chiar mai mult și anume: transplantarea țesuturilor și organelor de la animale la om. Doctorul Lian Kuai San a reușit să transplanteze pielea de pui unui copil de patru ani, care în urma unei arsuri grave a pierdut peste 80 la sută din pielea sa. Experiența aceasta are o valoare cu atât mai mare cu cît două încercări anterioare de a transplanta pielea umană nu au dat rezultate. Viața copilului a fost astfel salvată, iar posibilitatea transplantărilor de la specii diferite va putea intra poate în practica curentă.

dr. I. Laurian

Spre o rețea de televiziune europeană?

Între Uniunea Sovietică, Polonia, Cehoslovacia și alte țări socialiste se vor construi linii de cablu și de radioreleu menite să asigure un schimb continuu de programe de televiziune, la început în alb-negru, apoi și în culori. Pe traseul sovieto-polon a și început instalarea unor puternice cabluri coaxiale.

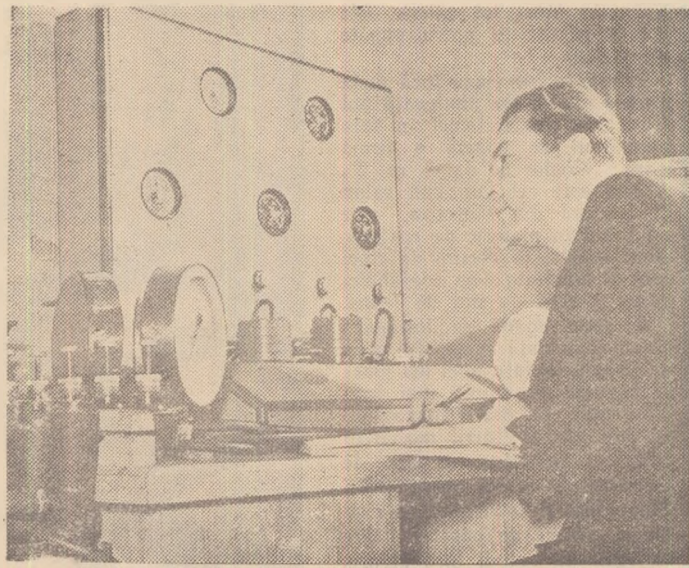
Datorită liniilor cu cablu și de radioreleu interne, teleemiisiunile străine vor putea fi apoi recepționate și la Leningrad, Kiev, Minsk și Harkov. La rîndul lor stațiile de televiziune sovietice vor transmite programe pentru țările de democrație populară.

Schimbul regulat de teleemiisiuni între capitalele țărilor din lagărul socialist va putea fi

completat, dacă va fi nevoie, prin racordarea televiziunii din Varșovia sau Praga la sistemul Europei apusene. În anul 1962, milioane de oameni sovietici ar putea avea astfel posibilitatea să vizioneze, pe ecranele televizoarelor lor, spectacole transmise de pe scenele teatrelor din Europa apuseană, bine înțeles dacă vor fi încheiate acordurile corespunzătoare.

Uniunea Sovietică este împințită de o rețea tot mai deasă de linii cu cablu și de radioreleu. Peste șapte ani, Uniunea Sovietică va dispune de 160 stații de televiziune. După Moscova, televiziunea în culori își va face apariția în toate capitalele republicilor unionale.

Linile cu cablu și de radioreleu sînt instalații complexe.

Inginerul I. Iulicev; creatorul unei originale mașini de calculat ce funcționează pe bază de aer comprimat.

microscop

Ochiul automat

La o fabrică de ciment din regiunea Novosibirsk a fost instalată o mnemoschemă electronică blocată cu 40 agregate mari. Această schemă de semnalizare automată reflectă întregul proces tehnologic. Pe lângă mnemoschemă, dispecerii au la dispoziție un aparat prin care comunică direct cu toate secțiile uzinei. Contorii automați „memorează” cît timp și cu ce regim au funcționat agregatele, durata întreruperilor etc.

Copii ale mnemoschemei există și în biroul directorului și al inginerului șef al întreprinderii.

Pompe ionice

Vidul maxim obținut în sistemele metalice moderne este de milionimi dintr-un milimetru de coloană de mercur. În ultimii ani, au fost elaborate metode noi de obținere a vidului pînă la 10⁻⁹ milimetri de coloană de mercur. Acesta se realizează cu ajutorul pompelor ionice. Vidul maxim care poate fi obținut cu ajutorul acestor pompe este de miliardimi dintr-un milimetru de coloană de mercur, iar viteza de acțiune atinge 10.000 litri pe secundă. În viitorul apropiat, acest tip de pompă își va găsi o largă aplicare în industrie.

Barca de „buzunar”

Un grup de colaboratori de la Institutul de aviație din Moscova a construit o barcă cu greutate mică, foarte apreciată de sportivi, turiști, vînători și pescari. Barca poate fi montată și demontată în 10—15 minute. Capacitatea ei de încărcare este de 250 kilograme.

Ciclone în cuptor

Cuptorul despre care va fi vorba a fost numit, de la tribuna Plenarei din iunie a C.C. al P.C.U.S., ciclonic. Construirea lui înseamnă o adevărată cotitură în metalurgia neferoaselor. Cuptorul a fost realizat de un grup de oameni de știință din Kazahstan. Experimentarea lui a arătat că orice materie primă poate fi supusă topirii ciclonice. Productivitatea instalației crește de 80 de ori. Toate procesele sînt mecanizate și automatizate. Noua metodă de topire permite să se extragă mai bine metalul din concentrat.

Macara cu telecomandă

Colaboratorii catedrei de automatică și telemecanică de la Institutul electrotehnic din Leningrad au elaborat un sistem de comandă a macaralelor de la distanță. Manipulînd diferite pîrghii pe un tablou de comandă, operatorul dirijează macaraua prin intermediul unor dispozitive de transmisie și recepție. Prin fiecare canal al sistemului de comandă pot fi transmise zeci de comenzi.

Palatele subterane ale Kievului

Mașini moderne străpung capitala ucraineană, adînc în urma lor palate de basm. Kievul își construiește metrourul. Prima tranșă a lucrărilor va fi terminată în toamna anului viitor. Ea va cuprinde cinci stații: Dnepr, Arsenalnaia, Kresceatik, Universitetskaia și Vokzalnaia.

„Arsenalnaia” va fi o stație originală. Situată la mare adîncime, ea va avea o sală de așteptare înaltă cît o casă cu patru etaje. Aceasta a fost construită la suprafață și apoi coborîtă sub nămint.

Următoarea stație dată în folosință va fi „Kresceatik”. Aici a și început să se contureze hallul de la suprafață o clădire mare în formă de cupolă. Alături de ea va fi construit un restaurant.

Stațiile metrourului din Kiev vor fi foarte luminoase, spațioase și frumos împodobite. Pentru ornamentarea lor se folosesc marmură multicoloră, ornamente de bronz, busturi, tablouri și diverse panouri. Pentru luminat se vor folosi becuri fluorescente.

rampa și ecranul

Baletul - artă pentru amatori?

Multă vreme dansul clasic a fost socotit un tărâm inaccesibil pentru artiștii amatori. Căci spre a stăpîni arta atât de complicată a acestui gen coregrafic e nevoie de o pregătire îndelungată, de un

za că nu are de a face cu dansatori de profesie, regizorul a reușit să realizeze un spectacol omogen, care impresionează prin înalta lui finută artistică. Spectacolul a revelat dansatori foarte

Tineri balerini ai clubului „Constructorul” din Stalinsk

exercițiu continuu, începînd cu vîrsta primilor ani de școală... Și, cu toate acestea...

Infruntînd raționamentele scepticilor, un grup de artiști ai Teatrului de operă și balet „S. M. Kirov” din Leningrad, a inaugurat, acum 13 ani, primul studio dansuri clasice, în cadrul Palatului de cultură „Gorki” din localitate.

În întreprinderile și instituțiile leningrădene erau, desigur, mulți prieteni ai artei dansului. De aci însă și pînă la hotărîrea de a deveni ei înșiși balerini era o cale îndelungată, care le cerea îndrăzneală, perseverență. În rîstimpul primelor luni de activitate studioul a fost frecventat numai de cîteva fete — muncitoare, studente, funcționare. Tineretele balerine au muncit cu seriozitate și au trecut cu brio întîiul lor examen, prilejuit de concursul unional al echipelor de amatori de la Moscova. Fetele au executat „Vals clasic” de Glazunov și au cucerit primul loc. Încurajați de succesul acestui debut, au început să se prezinte la studio și alți amatori. În 1951, numărul lor se ridică la treizeci. Din acest moment a început constituirea unui ade-vărat colectiv coregrafic, care avea să întreprindă foarte curînd primul său turneu în străinătate — în Finlanda. Succesele dobîndite, progresele pe care le înregistra neconștient colectivul studioului, au făcut posibilă realizarea dorinței arzătoare a tinerilor artiști de a monta un spectacol ade-vărat, în mai multe acte, cu o coregrafie complicată, cu scene de masă și caractere bine definite. Regizorul B. Venster de la Teatrul de operă s-a oferit să le acorde tot sprijinul și a început pregătirile pentru punerea în scenă a baletului „Floarea de piatră” de A. Fridlender. După cum se știe, baletul acesta este inspirat de povestirile din Ural ale scriitorului Pavel Bajov. Baletul fusese terminat de curînd și balerinii amatori ai studioului leningrădean se pot mîndri că l-au reprezentat pentru prima oară pe scenă.

Foarte exigent cu fiecare interpret, neamînițînd nici o clipă scu-

talentați, ca G. Pinaev, (interpretul lui Danila) care în viața de toate zilele își pregătește teza de aspirantură, G. Kozlova (Katerina), funcționară, studenta N. Belova (Stăpîna muntelui), vînzătorul B. Snișcikov (în rolul cruidului Severian) și alții.

„Floarea de piatră” este prezentată de cîteva ani, cu mult succes pe scena Palatului de cultură „Gorki” din Leningrad. Recent, același spectacol a fost aplaudat de publicul din Moscova pe scena Teatrului din Kremlin și a fost transmis la televiziune.

În repertoriul studioului coregrafic leningrădean figurează acum încă două spectacole: baletul „Mirandolina” de S. Vasilenko (după Goldoni) și „Pe drumuri și poteci”, pe muzică de D. Șostakovič.

Impresii despre teatrul francez

Grupul de actori ai teatrului „Pușkin” din Leningrad, care a prezentat cu deosebit succes la Paris — pe scena Teatrului Națiunilor și a teatrului „Sarah Bernard” — „Tragedia optimistă” de Vs. Vișnevski, s-a întors în patrie. Regizorul spectacolului, Gheorghi Tovstonogov artist al poporului al U.R.S.S. și laureat al Premiului Lenin, relatează într-un articol publicat în ziarul „Izvestia” despre marele interes pe care l-a suscitat „Tragedia optimistă” în rîndul opiniei publice franceze. Rețin deopotrivă atenția, din cuprînsul articolului lui G. Tovstonogov, observațiile și aprecierile sale asupra cîtorva spectacole pariziene, observații ce ajută cititorului să-și formeze o imagine concludentă despre teatrul francez contemporan. Articolul subliniază străduința cîtorva valoroase colective, ca acela al teatrului l'Atelier, sau „Théâtre Rond”, pentru abordarea unei tematici realiste, pentru găsirea unor soluții regizo-

Reflector

● Cîteva teatre moscovite au și inaugurat noua stagiune. La 15 iulie și-a reluat, de pildă, activitatea, Teatrul muzical „K. S. Stanislavski și V. I. Nemirovici Dancenko”. Stagiunea s-a deschis cu premiul raional al operei „Logodnă la minăstire”, de Serghei Prokofiev, inspirată după piesa lui Sheridan. Zilele trecute s-a prezentat aici și cel de al 1228-lea spectacol cu opera „Evgheni Oneghin” de Ceaikovski. Din repertoriul noii stagiuni mă pot fi citate baletul „Vrăjitoarea și pastorul” de I. Efimov, opera „Dantelăreasa Nastia”, scrisă special pentru colectivul teatrului de compozitorul V. Trambăki din Sverdlovsk, opera „Cronica unor bieți îndrăgostiți” de S. Tenin, după romanul scriitorului italian V. Pratolini ș.a.

● Orchestra de muzică ușoară „Electrecord” care se află în turneu în Uniunea Sovietică a concertat zilele trecute în fața muncitorilor uzinei de rulmenți nr 1 din Moscova. Spectacolul artiștilor români a fost întîmpinat cu foarte multă căldură.

● Peste 200 de mii de spectatori au participat pînă acum la reprezentațiile

circului sovietic, care se desfășoară de aproape două luni pe marele stadion acoperit din Londra. Datorită mării afluențe a publicului la aceste spectacole, impresarul englez a solicitat oaspeților sovietici să-și prelungească turneul.

● În satele R.S.S. Turkmene s-a desfășurat un concurs al formațiilor de amatori. Concursul a oferit o imagine convingătoare a bogatei vieți artistice ce înfloresc astăzi pe pămîntul turkmen: cele 1.300 de colective participante la concurs întrunesc 18.000 de artiști amatori. S-au remarcat formațiile de teatru ale colhozurilor „Moscova” și „Kirov” din raionul Bahardensk, echipa de dansuri din așezarea pescărească Kizil-Su ș.a.

● La Buenos-Aires, capitala Argentinei, a avut loc recent premiera filmului sovietic „Casa în care locuiesc”. Filmul a întrunit cele mai elogioase aprecieri. „Filmul reprezintă în imagini zguduitoare și poetice ade-vărul vieții” — scrie cronicatul ziarului „Democracia”. Presa argentiniană subliniază excelentul joc al actorilor.

Pofțiți la cinematograful circular!

Cinematograful panoramic circular a fost timp de cîteva luni un obiect de discuție pentru cinefili. Datele furnizate de ziare au stîrnit de altfel o curiozitate generală. Era vorba doar de un cinematograful neobișnuit, cu două ecrane, unul care se întinde de-a lungul pereților circulari ai clădirii și altul, în formă de cupolă, cîpșușînd acoperișul, de 22 de aparate de proiecție, de 32 de difuzoare, care emit sunete din cele mai diferite colțuri ale sălii — din spatele ecranului, din acoperiș și de sub dușumea...

Și iată că prototipul acestui cinematograful există acum adevărat. Zecile de mii de vizitatori care se perindă zilnic prin Expoziția realizărilor economice ale U.R.S.S., se opresc admirativ în fața elegantei clădiri circulare, situate aproape de intrarea sudică a Expoziției. Deasupra clădirii, se pot citi de departe, înscrise cu litere de neon, cuvintele care vestesc noua realizare a tehnicii cinematografice: „Cinematograful panoramic circular”.

Noul sistem de cinematograful creează din prima clipă spectatorului iluzia că participă la desfășurarea acțiunii. De aceea au și fost eliminate din sală toate scaunele. Spectatorii, în picioare, urmăresc filmul de ori unde le place, se pot deplasa dintr-un loc într-altul. Ca și în realitate, acțiunea se petrece pe un spațiu foarte vast, cuprînzînd în același timp cele două ecrane. Filmul „Drumul primăverii”, cu care a fost inaugurat cinematograful circular, durează 18 minute. În acest rîstimp, spectatorul întreprinde o călătorie pe uriașele întinderi ale țării sovietice, se oprește în pitoreștile ținuturi ale munților Caucaz, se plimbă cu vaporul pe Marea Neagră, zboară de-aspura Leningradului și revine pe nesimțite în Piața Roșie, în mijlocul veseliei mulțimi a moscoviților ce sărbătoresc ziua de 1 Mai.

Este un nou și remarcabil succes al tehnicii cinematografice sovietice!

„Fatima”

...Nume de legendă. Poetul osetin Kosta Hetagurov l-a dat poemului său ce reînvie chipuri și caractere, obiceiuri și tradiții ale aprigilor locuitori din ținuturile muntoase Osetii. Filmul realizat după acest poem în studiourile „Gruzia-film” din Tbilisi, de către regizorul S. Dolidze (care-i și autor al scenariului) poartă adînc amprenta culorii locale pe fundalul căreia se desfășoară tragica poveste a Fatimei. Desprînsă parca din lumea legendarelor Osetii și una de nopți, această poveste vorbește despre statornicia în dragoste și despre cinstea Fatimei — o minunată fiică a Osetiei. După ce primește vestea morții logodnicului ei, pe care-l așteptase mai mulți ani, Fatima este obligată de obiceiul pămîntului — lege nescrisă ce stăpînea viața mîntenilor osetini, să se mărite. Deși fiică de cnez ea îl ia ca bărbat pe cel mai sărac om din sat, căruia îi rămîne credincioasă chiar și atunci cînd fostul ei logodnic, întors dintr-o închisoare turcească, îi cere să revină la el. Dincolo de legenda de factură romantică, creatorii filmului sugerează și alte semnificații. Povestea Fatimei reprezintă un simbol al dragostei ce înobilează, însușind oamenilor tărie, încredere. Dragostea pentru Fatima îi dă curaj logodnicului ei să-și croiască timp de șapte ani o ieșire din temniță, în timp ce lui Ibrahim, omul sărac cu care se mărită, această dragoste îi trezește sentimentul demnității umane, plăcerea de a munci.

Filmul reliefează cîteva caractere interesante, începînd cu cel al Fatimei, interpretată de o tînră actriță de origine kabardină, Tamara Kokova. Desigur, prin bogăția sa interioară, personajul oferă multe posibilități interpretei. T. Kokova a dăruit în primul rînd eroinei sale prospețime, trăsăturile gingașe ale chipului ei. Spre final, pe măsura maturizării Fatimei, Koko-

va dezvăluie spectatorilor un autentic talent de tragediană, care excelează în secvențele cînd eroina înnebunește. Viguroso dăltu-te sînt chipurile celor trei bărbați: Ibrahim, bătrînul cnez și logodnicul Fatimei — Djambulal. Impresionante, figurile oamenilor din popor, ce apar de multe ori numai fugitiv în lumina obiectivului.

Trăsăturile eroilor, tonurile tragice ale acțiunii, sînt puternic nuanțate prin utilizarea frecventă a unor culori întunecate ce amintesc procedeele eisensteiniene.

Nașterea unor noi tradiții

Ciclurile fundamentale din existența omului au fost prilej de reflecție din cele mai vechi timpuri. Nașterea, adolescența, căsătoria, moartea, au determinat interpretări variate în funcție de stadiul istoric al dezvoltării științelor naturii și de nivelul interpretării filozofice al acestora. Mistica religioasă a intervenit cu brutalitate, punându-și amprenta asupra diferitelor interpretări, oferind cadrul concret de manifestare a reprezentărilor antiștiințifice asupra ciclurilor amintite. Solemnitatea botezului, confirmarea adolescenților (la catolici), tradițiile festivităților religioase ale căsătoriei etc., toate acestea direcționează în sens irațional reprezentările individului despre propria sa existență, cu tot cortegiul serviciilor sociale și spirituale ce decurg din ele.

Prelungirea acestor tradiții în vremea cuceririi spațiului micro și macrocosmic este una dintre contradicțiile vremii noastre, în fața căreia societatea sovietică, în primul rând, nu putea să rămână indiferentă. De aceea în sinul ei a apărut nu numai o opoziție teoretică la tot ceea ce constituie balastul mistic al umanității, ci și forme menite să înlăture vechile solemnități religioase și să statornicească tradiții noi, corespunzătoare stadiului actual al cunoștințelor noastre despre natură și despre produsul ei superior — omul.

Astfel — așa cum a arătat un număr recent din „Izvestia” — în R.S.S. Lituaniană, au apărut și tind să devină tradiție serbările cu caracter absolut laic menite să marcheze nașterea și adolescența. Noi născuți au sărbătoarea lor, cu un pronunțat caracter social, lipsit de orice convenționalism. În raionul Erdlišk, de pildă, învâțătoarea a felicitat călduros pe părinții noilor născuți, în cadrul unei serbări obștești. Ea le-a înmănat un fel de anexă la buletinul de naștere, cu un cuprins elocvent: „Mama și tatăl tău urmăresc cu grijă și dragoste fiecare pas pe care-l vei face. Patria sovietică îți poartă de grijă zi de zi, ca și părinții tăi. Ea așteaptă să crești un cetățean sovietic de care să fie mândră.” Președintele Sovietului raional a înmănat daruri pentru noii născuți.

Sărbătoarea adolescenților este alcătuită dintr-un șir de solemnități, care durează câteva săptămâni. Primele solemnități au în vedere orientarea tinerilor spre o viață de muncă, spre o comportare civilizată în societate, spre educarea multilaterală a posibilităților lor. Tinerii iau contact cu diferitele ramuri de muncă din industrie și agricultură; adolescențele fac cunoștință cu arta culinară a bucătarilor vestiți. În același timp, se organizează convorbiri cu tinerii pedagogi, medici, activiști de partid și de stat, cu vechii militanți ai mișcării muncitorești.

În ziua solemnității, fetele îmbracă rochiile albe, iar băieții — costume negre. Din zori, tinerii din diferitele colhozuri se îndreaptă spre centrul raionului. Festivitatea se deschide cu demonstrația adolescenților. Pe estrade se desfășoară spectacole ale cercurilor artistice de amatori. Președintele Sovietului raional îi felicită călduros pe tinerii care pășesc într-o nouă etapă a vieții lor; sărbătorii primesc cărți cu dedicație, pionierii le oferă flori, părinții — cadouri. Seara, se întorc în localitățile lor de baștină și sărbătoarea continuă în cercul familiei și prietenilor.

Sustinătorii „luminati” ai vechilor tradiții religioase justifică necesitatea menținerii acestora referindu-se, de obicei, la poezia pe care ele o degajă. După cum se poate constata poezia nu lipsește nici din noile solemnități, o poezie demistificată însă. Evenimentele cruciale din viața individului se memorează astfel nu datorită unei atmosfere încărcate de litanii neînțelese și gesturi sacramentale, ci datorită sentimentelor manifestate de semenii noștri și obligațiilor contractate față de ei. Rațiunea omului îi devine astfel o călăuză în întreaga desfășurare ulterioară a vieții lui. E o cerință a epocii, pe care societatea sovietică o reclamă de la fiecare dintre membrii ei.

Turism în Occident

Oamenii sovietici vizitează în număr tot mai mare țările capitaliste și iau act cu tot interesul de cultura materială și spirituală făurită de popoarele respective. Dar, ca observatori lucizi, ei nu pot trece peste anumite constatări privitoare la sistemul propriu-zis de organizare a excursiilor și la aspectele contradictorii din viața socială și economică întinse în țările vizitate.

Chiar organizarea itinerariilor, notează un turist, îi obligă pe excursioniști la o informare unilaterală. Programul include în'otdeauna vizitarea unor monumente cunoscute, plimbări pe marile bulevarde. În cele două sau trei săptămâni, turiștii se bucură de confortul hotelurilor de lux, de serviciile restaurantelor excepționale. În același timp, însă, itinerariul exclude orice contact cu cartierele muncitorești, cu personalități reprezentative pentru oamenii muncii. Excursioniștii nu vor lua niciodată masa alături de o familie care beneficiază doar de un salariu mediu și nu vor trece pe lângă șirurile de someri ce asaltează centrele de repartizare. De aici, o imagine deformată a realităților din țările vizitate, o imagine asemănătoare cu aceea luată din avion, în care liniile esențiale sînt convenționale.

Un vizitator sovietic al Expoziției universale de la Bruxelles relatează dialogul pe care l-a avut cu un belgian, a cărui poziție socială și vederi politice rezultă din cele ce urmează. Interlocutorul turistului dorea să compare nivelul de trai al muncitorilor din Belgia cu acela dintr-o țară socialistă. În afară de faptul că în țările socialiste, și în primul rând în Uniunea Sovietică, la capitolul importante, acest nivel nu este de fel mai prejos decât cel din Belgia, excursionistul sovietic i-a adus aminte interlocutorului său câteva fapte: că mai mult de jumătate din venitul național al Belgiei este furnizat de o anume colonie care se numește Congo Belgian, că dacă în Belgia vârsta medie a atins cifra de 70 de ani, în aceeași colonie ea este de 21 de ani. În Belgia nu există de mult analfabetism; în Congo, 95—97 la sută din populație nu știe carte.

Comentariile sînt de prisos. După cum există o vrajă a deșerturilor, tot așa există și iluziile turismului, care uneori pot fi risipite de observațiile oamenilor care au nevoie și sînt obișnuiți să gîndească.

Cronicar

DE CE AM PARASIT AMERICA

După frământări îndelungi eu, Libero Richiardelli, am luat hotărârea definitivă de a părăsi Statele Unite și de a pleca cu familia în Uniunea Sovietică, cerînd cetățenia sovietică.

Cîteva motive m-au determinat să procedez așa. Principiul motiv este următorul: am ajuns la convingerea fermă că în capitalism copiii mei, întreaga mea familie nu au viitor. M-a epuizat viața asta în care omul nu are nici o valoare.

Sînt devotat ideilor libertății omului. În Statele Unite există o anumită libertate, dar ea a fost monopolizată de Rockefelleri, Morgani, Vanderbilți și alți asemeni lor. Adevărata libertate am găsit-o numai în lumea socialistă. Îmi dau perfect de bine seama că pot fi liberi numai acei oameni care dețin în mîinile lor mijloacele de producție ale țării și care sînt stăpîni pe soarta lor.

M-am născut la 8 iunie 1917 în orașul Neadem (statul Massachusetts). Tatăl meu este ten-cuitor.

Am învățat la școală pînă la vârsta de 16 ani. În timpul crizei din 1930 familia noastră s-a înglodat în datorii și a trebuit să înlăture școala pentru a le da o mînă de ajutor părinților. Am lucrat împreună cu tatăl meu pînă în anul 1939, cînd m-am angajat ca muncitor la întreprinderile corporației aviatice „Waight-Sikorski” în statul Connecticut.

În anul 1942 m-am înrolat ca voluntar în aviația de război. Am avut întotdeauna idei liberale și de aceea vroiam să lupt împotriva fasciștilor al căror prototip erau, după părerea mea, Mussolini și Hitler.

După ce am terminat pregătirea specială și am căpătat gradul de ofițer, am cerut să fiu trimis în Europa. Am fost repartizat pe un bombardier „B-24” și am făcut cincizeci de incursiuni în spatele frontului dușman. La terminarea stagiului militar aveam gradul de maior.

În anii războiului ni s-a făgăduit că, odată întorși acasă o să avem parte de o viață înfloritoare. Visam să asigur un trai îndestulat soției mele Norma, cu care m-am însurat în anul 1944, și viitorilor mei copii (acum am trei). Dar toate speranțele mele au fost spulberate. Viața m-a silit să recunosc că în America nu-i loc pentru întreprinderile mici, care sînt înlăturate de uniunile marilor corporații.

Încet-încet, orizontul meu a

prins să se lărgescă. Am început să înțeleg treptat că experiența mea amară avea mult mai puțină însemnătate decît tragedia muncitorilor ală-

Ziarul „Izvestia” din 19 iulie, publică o declarație a cetățeanului american Libero Richiardelli, pe care o reproducem cu unele prescurtări.

turi de care am lucrat ani la rînd. Am văzut zeci de familii muncitorești care pribegeau din stat în stat căutînd zadarnic de lucru. Veniseră și în Florida, sperînd să lucreze măcar ca sezonieri. Dar nicăieri nu li se oferea posibilitatea să muncească. Se întimpla deseori să doarmă cite patru-cinci oameni într-un pat și să locuiască în condiții inumane. În cele din urmă își cheltuiau ultimele economii pentru a se întoarce în locurile pe care le părăsiseră din disperare. Printre oamenii aceștia erau și mulți veterani. Așa se împlineau făgăduielile care ne-au fost făcute în anii războiului...

Cînd luptam împotriva naziștilor pentru victoria democrației, am văzut de multe ori moartea în față. Acum stau și mă întreb: ce au făcut cu această democrație? Oare pentru asta am luptat, ca să deschid drum „vinătoarei mac-carthyste de vrăjitoare”, ca să fie încălcate drepturile elementare ale omului?

Nu poți numi democrația o societate în care sînt atît de cultivate ura de rasă și intoleranța națională.

În ultimii ani, eu și unii dintre prietenii mei ne-am învățat să apreciam așa cum trebuie, citînd printre rînduri, articolele despre Uniunea Sovietică, despre comunism și politică internațională, apărute în ziarele controlate de capitaliști. Adevărul, tînuit de propaganda mincinoasă, deseori contradictorie, devine deosebit de limpede pentru cei care-și dau cît de cît, silința să gîndească. Am rămas uluit cînd am înțeles caracterul agresiv al politicii guvernului marelui business și a generalilor din Pentagon.

În timpul războiului știam că arunc bombe asupra dușmanilor poporului meu și ai între-

gii omeniri. Acum îmi întreb conștiința: asupra cui va trebui să arunc bombe data viitoare? Nu. Conștiința nu-mi va permite să arunc bombe asupra orașelor și satelor rusești pașnice.

Refuzul guvernului S.U.A. de a înceta experiențele cu arma nucleară, nesocotînd exemplul nobil al Uniunii Sovietice m-a descurajat profund. Faptul acesta demonstrează grăitor cît e de lipsită de răspundere atitudinea guvernului S.U.A. față de sănătatea și viața copiilor, a femeilor și bărbaților Americii.

Ca părinte a trei copii, nu pot să nu mă gîndesc ce influență are asupra lor modul de viață american. Să le fie oare dat să se prăpădească într-o nouă aventură militară? Să le fie dat să împărtășească soarta șomerilor? Vor avea ei posibilitatea să urmeze grauit cursurile învățămîntului superior în această țară a „posibilităților egale”? Nu vor deveni și ei victimele inchiziției moderne americane? Nu-i va cuprinde și pe copiii mei valul crescînd al criminalității infantile?

Sînt nespus de fericit că familia mea și eu am căpătat marea posibilitate de a da răspuns la aceste întrebări. Nu multe familii simple americane au avut ocazia să viziteze Uniunea Sovietică; eu am avut fericirea aceasta. Am văzut cu ochii mei diferența uriașă dintre societatea capitalistă și lumea nouă, socialistă. Am văzut cum zeci de popoare diferite trăiesc și lucrează laolaltă într-o colaborare armonioasă. M-am convins că oamenii sovietici nu știu ce-i aceea tendința egoistă spre opresiune și ură de rasă. Am văzut aici oameni liberi, fericiți, care-și făuresc singuri soarta.

M-a contaminat și pe mine buna dispoziție care domnește aici, și mi-a venit și mie să-mi suflec mințile. Vreau din toată inima să lucrez pentru ceva în care cred, să-mi regăsesc liniștea sufletească și să-mi închin zilele care mi-au mai rămas de trăit cauzei drepte și-umane a comunismului.

Nu sînt comunist, dar trecutul de suferință m-a dus la concluzia că comunismul este unica salvare a omului.

Hotărîrea mea de a deveni cetățean sovietic este o alegere cinstită, făcută din propria mea voință.

Libero Richiardelli

Strada Kuznețki Most

(urmăre din pag. 7-a)

nețki Most ca și în primele ore ale zilei. Pe trotuar, lângă niște vitrine enorme se îngrămădește o mulțime de lume. Ca și în fața coaforului, și aici predomină femeile. Privesc vitrinele, fac notițe, fotografiază sau desenează în interiorul magazinelor, alte femei stau așezate pe cîteva rînduri. În fața lor, ca pe o bandă rulantă nesfîrșită, defilează fele frumoase, îmbrăcate în rochii, jachete, pardesie sau paltoane moderne, creații originale. Aci este vestita Casă unională de mode. Incepînd de la unu și jumătate și pînă la opt și jumătate seara, douăzeci de manechine prezintă fără întrerupere modele noi de rochii. Tot aici se pot cumpăra și tipare. Numai anul trecut Casa de mode a vîndut două milioane de tipare.

Cincizeci de desenatori, șaptezeci de tehnicieni și două sute de croitorese au creat anul trecut 3.263 de modele noi de îmbrăcăminte de damă. Fabricile de confecții din țară lucrează îmbrăcăminte de damă după 2.263 de modele elaborate pe strada noastră.

Casa noastră de mode a participat la numeroase tirguri, festivaluri și congrese internaționale. La Expoziția de la Bruxelles, modelele create pe strada noastră au primit marele pre-

miu, medalii de argint și bronz. Douăzeci de colaboratori ai Casei au prezentat noi modele la Expoziția sovietică de la New York.

Către ora 11, alături de coaforul de damă se formează cea de a patra coadă de pe strada noastră. Aceasta este coada cea mai organizată: oamenii nu se inghesuie, ci-și privesc cu atenție și invidie vecinii care-și așează cumpărăturile în valize și serviete.

Dincolo de vitrinele magazinelor se văd așezate pe inscripția: „Noulăți”, „Noulăți”, „Noulăți”. Este librăria unde se fac abonamente, vestită în întreaga Moscova. O mulțime de pasionați ai cărții se află în fața intrării. Aici poți auzi fînturi de fraze: „Schimb un Cehov pe un Lermontov!”, sau: „Dau Flaubert și Merimee pentru Esenin!”. Cu toții caută cărțile preferate.

Magazinul unde se fac abonamente la diferite publicații nu este mare, dar aici vin oameni din toate colțurile Moscovei. În decurs de un an și jumătate, moscoviții au cumpărat de aici 2.369.250 volume de 113 autori și 197.750 de volume de enciclopedii și dicționare.

Afară de aceasta pe Kuznețki există librării pentru cărți străine, cărți rusești și o librărie a scriitorilor. Anul trecut, pe strada noastră s-au vîndut

cărți în valoare de peste 50 milioane de ruble. Cît de emoționant ar fi fost Nekrasov și Belinski, Pușkin și Gogol dacă ar fi văzut pe strada mea Rusia nouă, Rusia care citește, pe care în acele vremuri nu și-o puteau nici măcar imagina!

Cele patru cozi de pe Kuznețki cuprind atîtea năzuințe și dorințe înălțătoare, atîta pasiune, rațiune și sentimente nobile încît privindu-le zilnic nu te superi pe unele dintre instituțiile de aici care se mai mișcă cam greoi. Privești cu simpatie la oamenii care iubesc păsările și peștii, care doresc să fie frumoși, bine îmbrăcați și cu un înalt nivel cultural. Da, oamenii tind spre frumos!

Fiecare stradă a Capitalei își are personalitatea ei, destinul propriu. Epocile istorice și-au pus amprenta pe fiecare din ele. În decurs de un secol și jumătate multe a văzut și Kuznețki Most!

Zilnic privesc cu încîntare strada pe care locuiesc. Viața ei trepidantă și atît de bogată reflectă ca într-o oglindă vremurile noastre. Un străin care vizitează Kuznețki Most își poate forma aici o imagine exactă despre regimul nostru sovietic, despre oamenii noștri.

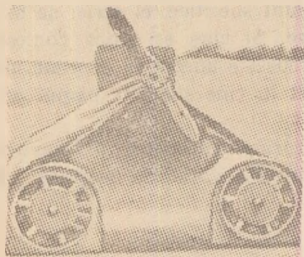
Așa arată bătrîna noastră stradă.

Leonid Korobov

Curiozități

Automobilul zburător

În 1953, la Institutul de petrol „I. M. Gubkin” din Moscova un student a propus ca temă pentru proiectul său de diplomă un automobil fără roți. Ideea, pe cât de neobișnuită, pe atât de atrăgătoare, a plăcut profesorilor care au aprobat-o unanim. În același an Ghenadi Turkin, căci așa se numea studentul în cauză, și-a susținut cu succes proiectul de diplomă, devenind astfel inginer. Dar ideea automobilului a continuat să-l preocupe.

La început, ajutat de Institut și de familie, a construit modelul mașinii. Înainte de a-l supune aprecierii cercurilor științifice, Turkin i-a făcut proba acasă. Automobilul, înzestrat cu motor electric, a trecut cu succes mai întâi proba de acasă și apoi aceea de la Institutul de petrol, în fața unui public numeros alcătuit din ingineri, profesori, oameni de știință. Asta s-a întâmplat în primăvara anului 1955.

Dar, se înțelege, tânărul inventator nu s-a oprit aici. Încurajat de succesul obținut, a început să construiască un model de dimensiuni mai mari, pe care să-l experimenteze pe un drum adevărat și chiar pe un teren accidentat. Turkin hotărâse să înlocuiască motorul electric cu unul obișnuit cu benzină. Munca lui îndrăginită a învins toate greutățile și la 19 septembrie 1955 automobilul a trecut

incă o probă. Cînd motorul a pornit și ventilatoarele au început să uruie, mașina s-a înălțat deasupra pămîntului cu un centimetru. După care a început să înainteze, învingînd ușor toate obstacolele.

Care este principiul după care s-a condus Ghenadi Turkin în construirea automobilului? Două ventilatoare pompează aerul în două tuburi. De aici el trece printr-o duză și apoi este distribuit uniform sub platforma de sprijin a mașinii pe întreg perimetrul acesteia. Aici se formează un strat de aer comprimat care înalță mașina de la pămînt. Motoarele de zece cai putere ale ventilatoarelor ridică o greutate de 1.000 de kilograme la înălțimea de un centimetru. Acest strat de aer comprimat, pe care inventatorul l-a numit unger cu aer, înaintează odăla cu mașina. Automobilul are de învins numai rezistența aerului, ceea ce îi îngăduie să dezvolte o viteză foarte mare. În locul motorului de tracțiune, Turkin a folosit o elice ca la săniile zburătoare.

Toate acestea l-au îndreptățit pe inventator să spună despre automobilul său, cînd acesta era încă în faza de proiect, că va putea circula pe orice teren, va trece peste ape, cîmpuri minate și va atinge o viteză inaccesibilă atunci (în anul 1953) ori-cărui alt mijloc de transport. Ghenadi Turkin și-a văzut visul aproape împlinit. Dar bucuria i-a fost de scurtă durată. În septembrie 1955 în timp ce își experimenta modelul, a murit subit în urma unui atac de cord.

Data fiind importanța ideii lui, ziarul „Izvestia”, care a publicat zilele acestea un amplu articol pe această temă, a propus ca ea să fie reluată neîntrerisat și dusă pînă la capăt.

Asaltul stratosferei

Doi aviatori sovietici, maiorul V. P. Smirnov și inginerul aviator maior V. S. Iliușin, au realizat două recorduri de înălțime: 20.300 m. cu un avion comercial R. V. avînd o încărcătură de o tonă și respectiv 28.760 m. cu un avion T-431. Aceste succese sînt cu atît mai semnificative cu cît avioanele cu care s-au efectuat zborurile sînt aparate obișnuite ale aviației sovietice. Iată declarațiile celor doi aviatori, după efectuarea zborurilor-record.

— Avionul cu care am efectuat zborul are două motoare turboreactoare puternice. Este un monoplan complet metalic, avînd aripile cu amplasare mijlocie. Încărcătura — bare de zinc — a fost plasată în despărțitura specială din fuselaj. Locul ales pentru amplasarea încărcăturii corespunde pe deplin instrucțiunilor Federației internaționale de aviație. Încărcătura a fost examinată și cîntărită de comisari sportivi. Calitățile aerodinamice excepționale ale aparatului ne-au permis să realizăm acest zbor.

Cu totul alta a fost sarcina pe care și-a asumat-o inginerul pilot V. S. Iliușin. Avionul T-431, un monoplan de o persoană, cu un singur motor turboreactor și cu o aripă în triunghi amplasată la mijloc — trebuia să doboare recordul de zbor în înălțime, realizat anul trecut în S.U.A.

— T-431 — povestește V. S. Iliușin — ca și aparatul pe care a zburat prietenul meu, nu are nici un fel de acceleratoare suplimentare, cum ar fi motoarele reactoare cu combustibil lichid sau solid. De pe avion nu s-a scos nici un fel de aparat înainte zborului pentru a-i reduce greutatea. Zborul s-a desfășurat atît de lin, încît n-am simțit viteza uriașă ce depășea pe cea a sunetului. Întreaga atenție îmi era concentrată asupra aparatelor. La înălțimea aceasta temperatura era de minus 50 grade. Aerul se rădea tot mai mult. Presiunea aerului era de 10—11 milimetri pe coloana de mercur (pe pămînt, deasupra nivelului mării, e de 760 mm).

T-431 apărea ca o stea strălucitoare pe fondul cerului, aidoma satelitelui artificial al Pămîntului. Într-adevăr, acest zbor temerar amintea de zborul rachetei. În apropiere de punctul cel mai înalt al zborului, avionul și pilotul își pierduseră aproape greutatea. Așa a fost doborît vechiul record. Un avion sovietic a atins înălțimea de 28.760 m. cu aproape 1.000 de metri peste vechiul record obținut de S.U.A., anul trecut!

In Asia Centrală

(urmăre din pag. 6-a)

ne-am întîlnit și ale miilor de alți oameni cu care n-am izbutit să ne întîlnim, alcătuiesc laolaltă o măreață cronică a victoriilor socialismului. Noi am putut citi numai o mică parte a acestei cărți minunate. Răsfoind-o, am aflat că fiica unui feroviar conduce catedra de chimie organică de la Universitatea din Irkutsk, că fiul unui muncitor uzbek a devenit un mare savant geolog, că o orfană părăsită de toți este președintele Prezidiului Sovietului Suprem al R.S.S. Uzbekistan, că fiica unui argat e director de teatru, că un muncitor metalurgist de la o uzină din Leningrad în care au muncit tatăl, bunicul și străbunicul lui este redactor șef al revistei „Energomașinostroenie”, că fiica unui țaran sărac ucrainean e deputată în Sovietul Suprem, că un muncitor de la uzina „Kirov” este directorul uzinei...

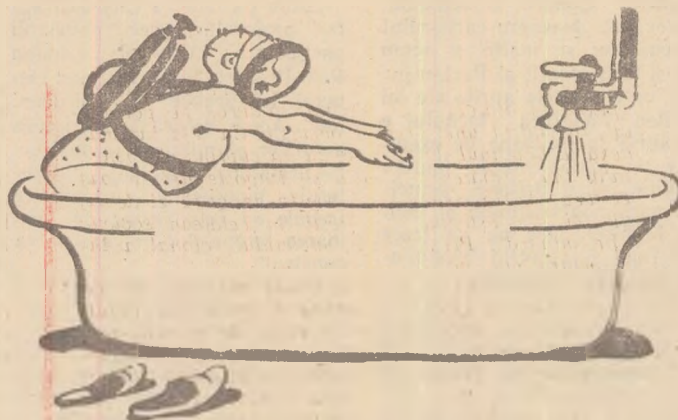
Cartea acestor uimitoare victorii ar putea fi intitulată, ca și culegerea de povestiri ale lui Boris Polevoi, „Noi — oamenii sovietici”...

Nici cea mai puternică macara din Ural n-ar putea ridica probabil vraful de tomuri cu tema „Ce e democrația?” Dar cartea victoriilor orînduirii sovietice dă răspunsul cel mai complet la această întrebare.

* ymoR+Um'O

— Vrem o barcă subacvatică!... desen de B. Savkov

Prinul antrenament. desen de V. Petrov

Limitele actuale și viitorul ciberneticii

(urmăre din pag. 4-a)

cutia craniană să se excite diferite sectoare ale creierului cu ajutorul unui curent electric slab și astfel să se studieze schimbările intervenite în comportarea animalului. Nici unul din aceste mijloace de studiere nu dă însă răspuns direct la problemele puse. Deocamdată, oamenii de știință nu au posibilitatea de a studia direct procesele complicate care au loc în creier.

Rezultatele experiențelor au arătat că animalele dispun de mecanisme perfecte care asigură găsirea rapidă a informației necesare. În modul de funcționare a acestor mecanisme există câteva trăsături comune cu mașinile cibernetice, însă există și deosebiri importante. Și în creier are loc compararea informațiilor de diferite feluri. Însă aici, au loc procese dinamice speciale.

Rolul benzii de magnetofon îl au în creier undele de excitație răspindite în sistemul de legături al reflexelor condiționate elaborate anterior. Informația păstrată în memoria creierului este comparată cu excitanții veniți din afară. Rolul dispozitivului care asigură compararea și găsirea momentului cînd semnalele coincid în cele două sisteme îl joacă elementele nervoase speciale, excitate numai atunci cînd în ele se întîlnesc două impulsuri nervoase.

Se naște întrebarea: pot oare descoperirile în domeniul fiziologiei să devină utile la crearea unor mașini cibernetice noi? După cum s-a mai arătat, principiile generale descoperite au fost folosite de om în repetate rânduri. Nu ne îndoiim că studierea creierului de către biologii și specialiștii din domeniul ciberneticii va contribui la dezvoltarea acestor două domenii ale științei.

În prezent, pe baza studiilor descrise mai sus, a fost creat la Institutul de energetică din Moscova modelul unei mașini cibernetice care trebuie să funcționeze cu un sistem de autoreglare.

DISTRAȚII DE VACANȚA

ORIZONTAL: 1)

1) În favorit al maestrului Sado-veanu. — Joc sportiv în care se bate mingea cu... vehiculul interplanetar. 2) Loc de ștranduri și sporturi nautice. — Ora lui Stroe. 3) Măsură veche. — Bătut... la jocul de table. — În tihnă! 4) Distracții de tot felul, inclusiv cuvinte încrucisate. — Coafuri pentru... actori. 5) A cui?! — Sare la sfîrșit! — 1000 kg. — Iese la mijloc!

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1													
2													
3													
4													
5													
6													
7													
8													
9													
10													
11													
12													
13													

6) Fluierul lui Pan și al lui... Fănică Luca — Aci se bea... în poziție verticală. — Răspuns pozitiv. 7) Animal australian (pl.) — Te plimbă pe apă și în... aer. 8) Vizitatorii cabanelor. — Om sucit! 9) Grație, farmec. — În soare! — Nu tot acela. 10) Oraș în U.R.S.S. — În serie! — Ia! 11) Teatru satiric muzical. — Odă ililiputană la plajă și la ștrand. 12) În val! — Persoana doua — Vorbitor... mud. 13) Munte în Bucegi. — Paltoane de... primăvară

VERTICAL: 1) Nisip pentru... prăjit. — Sport nautic. 2) O parteneră. — Joc sportiv în care se bate mingea cu... parul — Strigăte de entuziasm. 3) Duce... apa la moară. — Bună dispoziție. 4) Ceasornic deșteptător, natural la... mansardă. — Antonim pentru înguști. 5) Felicitare. — Om greoi... — Imită zgomotul frunzelor. 6) Cămăși cu... fluturi. — Cozonaci în miniatură. 7) Cușitul are două... (sing.) — O salutare de la fereastra unui vagon de tren. 8) Hotel-restaurant pentru... croaziere. — În taină! — La țară și... pe cer. 9) Loc de producție și de... sport. — Joc cu bile care... se bat între ele. 10) Teatru improvizat. — Joc... pentru școli. 11) Ene și-a pierdut capul! — În bună înțelegere. 12) Pieptar pentru lelița (pl.) — Grup de cîntăreți. — Ca la 6 orizontale. 13) Nouăzeci și nouă la sută se gîndesc și numai unu la sută... joacă. — Sprintene.

POȘTA REDACȚIEI

NELL PISLEAGA — Tr. Severin — Revista noastră nu apare în U.R.S.S. Dacă nu cunoașteți limba rusă puteți scrie tinerilor sovietici și în rominește.
NICOLAE ȘTEFANESCU — București — Ar fi bine să vă adresați revistei „Rebus”.
EMIL ALEXAN — Reșița — Lui Raj Kapoor îi puteți scrie în limba engleză.
CRISTIĂN GEORGESCU — Comarnic — Vi se vor expedia prin poștă numerele cerute.

Incheind ASIGURĂRI DE VIATĂ LA ADAS

dați dovadă de PREVEDERE realizată ECONOMIE participați la TRAGERILE LUNARE DE AMORTIZARE

La invitația Partidului Muncitoresc Unit Polonez și a guvernului polonez, o delegație de partid și guvernamentală a Uniunii Sovietice în frunte cu N. S. Hrușciov întreprinde o vizită oficială în Polonia. În fotografie: N. S. Hrușciov și W. Gomułka la sosirea delegației sovietice la Varșovia.

Contrastele Londrei

Centrul Londrei se schimbă. E adevărat, deasupra cartierului Westminster se înalță și acum același turn ascuțit al Parlamentului, cu cadranele aurite ale lui Big-Ben. Imaginea turnului e reprodusă în milioane de exemplare și simbolizează multe: tradițiile Marii Britanii, principiile parlamentarismului ei, centrul Londrei. Dar nu va trece mult timp și aspectul Westminster-ului se va schimba.

Vîrfurile zecilor de catedrale nu mai sînt puncte obligatorii de reper nici în cartierele City și West-End. Alături de ele se ridică clădiri înalte cu mai multe etaje. Iar odată cu casele vechi din Londra se năruie și tradițiile.

Ca un magnet gigantic, Londra atrage mereu alte mulțimi de englezi. Băncile și monopoliurile industriale care l-au înghițit pe proprietarii mici și mijlocii, se înmulțesc acum prin nenumărate filiale și birouri. Concurnul petrolifer „Shell” se simțea înghesuit în clădirea cu 10 etaje de pe cheiul Victoria. În clipa de față, pe celălalt mal al Tamisei, aproape de palatul Westminster se construiește o nouă clădire pentru „Shell”. De două ori mai mare decît cea veche. Alături de acest bloc din beton armat, silueta măreață a parlamentului va fi mai puțin majestuoasă.

Ceva mai încolo, către apus, tot pe malul Tamisei a început construcția celei mai înalte clădiri de pe insula britanică. Cele 30 de etaje ale ei vor găzdui birouri ale unor firme și companii importante.

Londra, această haotică îngrămădire de magazine, cartiere de locuințe, birouri de bănci și întreprinderi, depozite și docuri trebuie descentralizată. În timpul zilei, în City, pe o singură milă pătrată de suprafață locativă se adună o jumătate de milion de oameni.

Adoptat de către Consiliul municipal în 1951, planul general de reconstrucție a orașului, eșalonat pe 20 de ani, prevede ca o măsură de prim ordin descongestionarea Londrei prin popularea orașelor-sateliti de la periferie și din împrejurimi cu un număr de aproape 300.000 de oameni, adică cu un sfert din așa numita populație excedențară.

În 1959, municipalitatea Londrei a izbutit să descongestioneze orașul de 7.000 de familii. În viitorii cinci ani se prevede mulțarea în afara orașului a încă 50.000 de familii. Judecînd însă după toate indiciile, acest plan nu va fi prea ușor de realizat.

Mulți funcționari entuziași ai municipalității încearcă să-și transforme orașul într-o adevărată capitală. Dar sînt o seamă de împrejurări care li se împotrivesc, iar printre acestea trebuie să amintim de unele reminiscențe arhaice care stăruie pînă astăzi. Ansamblul de clădiri al băncilor din City, de pildă, nu intră în competența Consiliului municipal; ele au o administrație proprie la fel ca și acum 300 de ani.

„Mila pătrată” a City-ului are trei proprietari, trei companii particulare: „City of London Real-Property”, „Leagal and General Insurance” și „Prudential”. Acești proprietari au impus autorilor planului de reconstrucție următorul principiu: „Caracterul planificării urbanistice trebuie să țină seama de valoarea terenurilor pe care se va construi”.

Un hectar de teren în City e evaluat la 350.000 lire sterline. Este un pămînt argilos prea puțin rezistent și impropriu chiar pentru cele mai obișnuite legume. Dar din pricina anumitor condiții sociale și economice, acest teren a devenit mai rentabil decît un sol cu zăcăminte aurifere. Căci mai devreme sau mai tîrziu zăcămintele aurifere sărăcesc, în timp ce valoarea terenurilor din City, ca și din întreaga Londra, crește mereu.

Din această cauză s-au și întocmit planuri care prevăd construcția în City a unor zgîrîie nouri.

În același timp se împlinesc 10 ani de cînd se tot poartă dezbaterile sterile în legătură cu construirea unei clădiri pentru Teatrul Național, care nu poate fi înființat din lipsa unui local propriu.

După război, la Londra a fost construită o singură sală de concerte și spectacole — Royal Festival Hall — cu prilejul încoronării reginei Elisabeta. În același timp, cîteva teatre din Londra, vechi de peste 100 de ani, și-au închis porțile. Teatrele „Saint James” și „Stall” au făcut loc unor birouri de bănci și magazine.

Dar cînd treci prin străzile scîldate în lumină ale West-End-ului nu poți să-ți dai seama de catastrofa teatrală din Londra, despre care se vorbește atît de mult în Anglia. La prima vedere poți să crezi că West-End-ului își trăiește și acum viața din plin.

Căci sînt și instituții care înfloresc în West-End, cum sînt, de pildă, așa-numitele „wind-mill”, frecventate de domni ahtiați după senzații tari, un soi de cluburi ce-și deschid porțile după ora 10 seara. Și se construiește și aici. Nu de mult, pe Shaftsbury-Avenue s-a deschis cinematograful „Columbia” și s-a ridcat o clădire de 10 etaje printr-o mare firmă.

În „Forsythe Saga”, descriind o expoziție londoneză, Galsworthy scria: „Intrarea costă 1 shilling, deci poporul de rînd n-are acces”. Cel mai ieftin bilet la cinematograful „Columbia” costă 15 shilngi.

În clipa cînd s-a aflat de proiectul de lege care prevede modificarea sau revederea unor îngrădiri ce reglementează încasarea de către proprietari a chiriilor de la locatarii așa numitelor „proprietăți ieftine” — a început un agiotaj teribil printre comercianții din Londra. Aceste „proprietăți ieftine” sînt clădiri dărăpănate, lipsite de instalații sanitare elementare, din care pricină au fost trecute în rîndul cocioabelor.

În 1958 a intrat în vigoare un așa numit act de rentă (Rent Act), prin care 190.000 de case particulare din Londra au fost „scoase de sub control”, adică de sub orice îngrădiri în ce privește chiria. Cam tot atîția proprietari de case din capitală au obținut atunci permisiunea de a spori chiria de două-trei ori pe an sub pretextul adunării sumelor necesare pentru reparația caselor.

Asociația locatarilor din Kensingtonul de sud a caracterizat noua lege ca o amenințare egală cu aceea a bombelor hitleriste, dacă nu și mai serioasă chiar. Milioane de oameni s-au găsit puși în fața unei dileme: să accepte pretențiile proprietarilor în legătură cu sporirea chiriilor sau să părăsească locuințele, fără speranța de a găsi un alt acoperămint.

Mulți au trebuit să aleagă cea de-a doua cale, să părăsească apartamente pe care le ocupau de mulți ani. Așa se face că la Londra sînt acum zeci sau chiar sute de mii de apartamente goale.

Imediat după intrarea în vigoare a actului de rentă, „Daily Herald” a descris următoarea scenă dintr-un cartier periferic din Londra sub titlul: „O familie cu 3 copii rămasă fără locuință umblă de ore întregi pe străzi căutînd un adăpost”.

Billy Hills, șofer de 37 ani, soția lui Brenda, de 29 ani și cei trei copii — Michael de 5 ani, Francis de 4 ani și David de 2 ani s-au prezentat la biroul de control social din Wanstead, „Sîntem disperați — s-a plîns capul familiei. — Copiii sînt cu desăvîrșire lstoviți, nu pot dormi sub cerul liber!” Dar biroul nu i-a ajutat. Copiii și femeia în lacrimi au trebuit să rătăcescă din nou pe străzi. La un moment dat au intrat la un preot catolic. Dar preotul le-a spus: „Iertați-mă, dar nu pot să vă ajut cu nimic”. Atunci s-au dus la locuința șerifului, care i-a sfătuit să ceară ajutor la poliție. Seara tîrziu, Hills a găsit adăpost la nște cunoscuți.

Goana proprietarilor după noi profituri a lovit nu numai în locatarii caselor particulare, ci și în locatarii clădirilor municipale, deși actul nu se referă la ele. În Londra sînt 180.000 locuințe municipale. În urma scumpirii generale a chiriilor, municipalitatea londoneză a trebuit să sporească chiriile și la aceste case.

Acestea sînt contrastele orașului capitalist.

V. Matveev

Evenimentele săptămîinii văzute de un desenator sovietic

Viața politică internațională este urnărită cu interes de sute de milioane de oameni din toate țările lumii. Zi de zi, desfășurarea evenimentelor formează subiect de discuții inepuizabile. Oameni politici, ziariști și observatori diplomatici, comentatori ai posturilor de radio și televiziune — cu toții își propun să explice sensul evenimentelor, să tragă concluzii, să facă pronosticuri. Din această armată a cronicarilor și comentatorilor externi face parte și caricaturistul: cu mijloace care-i sînt specifice, el scrie, de asemenea, letopisețul vremurilor noastre. Și cine ar putea contesta că din cîteva linii inteligente el nu reușește uneori să exprime mai profund și mai direct realitatea decît în cine știe cîte pagini pretențioase și greoaie?

...Iată, de pildă, cum a surprins caricaturistul sovietic I. Kerșin cîteva personaje despre care s-a vorbit în paginile ziarelor din ultima săptămîină.

In legătură cu reluarea ședințelor miniștrilor Afacerilor Externe la Palatul Națiunilor, Douglas Clark, corespondentul ziarului „Daily Express”, relevă pe bună dreptate că „treburile occidentalilor sînt dirijate de fapt de către Adenauer”. După cum se știe, acesta din urmă nu precupește eforturile pentru a zădărnici Conferința de la Geneva și a pune piedici în calea convocării conferinței la nivel înalt.

Monoliștii americani nu pot să „ierțe” sub nici un motiv poporul Cubei faptul că a alungat pe dictatorul Batista. Dînd azil mai multor trădători ei îi aduc pe rînd la tribună ajutîndu-i să răspîndească o duhoare pestilențială în direcția Mării Caraibelor. Marți a avut loc o asemenea „manifestare” la Washington cu Pedro Luis Diaz, trădător al poporului cuban, care și-a calomniat compatrioții în senatul S.U.A.

Speidel s-a plictisit să tot elaboreze planuri. El arde de dorința să se avînte în luptă. Acest fost general hitlerist și actual comandant al trupelor terestre ale N.A.T.O. din zona centrală a Europei, a părăsit statul său major plecînd spre... Algeria. Se pune întrebarea: nu intenționează oare militaristii vest-germani să trimită întăriri colonialiștilor francezi ale căror forțe par a fi destul de secătuite? În acest caz, rolul „axei Bonn-Paris” devine și mai evident.

Președintele-marionetă Li Sin Man manifestă multă „grijă” pentru sănătatea populației din Coreea de Sud. El a recomandat insistent să se micșoreze consumul de orez deoarece „această cereală este dăunătoare” și să se prefere orzul. Se presupune că în curînd în Coreea de Sud toate celelalte produse alimentare vor fi și ele declarate oficial „dăunătoare”. Este clar că Li Sin Man continuă să prepare menu-ul după rețeta patronilor săi de peste ocean.

SĂPTĂMÎNA